

VH LIETUVA

KLIENTŲ INFORMACIJA

TURINYS		Psl.
1.	Duomenų apdorojimo atmintinė	3
2.	Įstatai	4
3.	Draudimo sąlygos	8
3. 1	Bendrosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2020 versija (BDRDS 20)	8
3. 2	Specialiosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2020 versija (SDRDS 20)	18
3. 3	Papildomos draudimo sąlygos žemės ūkio produkcijos nuostolių draudimui (pasėlių ir augalų draudimas) – 2019 versija (PDS 19)	22

Ivadas

Ši informacija suteiks Jums galimybę pilnai susipažinti su pasėlių draudimo sąlygomis prieš sudarant draudimo sutartį.

Vereinigte Hagelversicherung VVaG		
Wilhelmstr. 25 · D-35392 Giessen Telefonas: + 49 641 7968-0 Faksas: + 49 641 7968-222	Banko sąskaitos rekvizitai: SEB Vilniaus Bankas Banko kodas 70440 Sąskaitos nr.: LT34 7044 0600 0623 8914	Luminor bankas Banko kodas 40100 Sąskaitos nr.: LT06 4010 0425 0191 1671
Stebėtojų tarybos pirmininkas: Klaus Mugele, Ūkininkas Valdyba: Dr. Rainer Langner (pirm.), Dr. Jan Keller, Thomas Gehrke	Savidraudos draugijos buveinė: Gysenas, Vokietija Registrą tvarkantis teismas: Giessen HRB 2380 Svetainė: www.vereinigte-hagel.de	
„Vereinigte Hagelversicherung VVaG“, filialas „VH Lietuva“, Europos pr. 50, LT-46366 Kaunas Telefonas: + 370 37 3977 43 Faksas: + 370 37 3977 46 El. paštas: info@vereinigte-hagel.lt Svetainė: www.vereinigte-hagel.lt Įmonės kodas: 301723587 Pagrindinis įgaliotinis: M. Rusteika		

Duomenų apdorojimo atmintinė

o. Kas žinotina apie duomenų apdorojimą

Dvidešimt pirmajame šimtmečiuje, informacinės visuomenės amžiuje, dirbti su kompiuteriais ir kaupti firmos ir klientų duomenis duomenų bankuose tapo savaime suprantamu dalyku. Nei viena draudimo bendrovė neapsieina šiuo metu be duomenų apdorojimo. Iš mūsų „duomenų apdorojimo atmintinės“ Jūs galite sužinoti, kokius duomenis mes apdorojame ir kaip jais naudojames.

Bendros pastabos

Draudimo bendrovės šiandien joms keliamus reikalavimus gali įvykdyti tik pasitelkdamos į pagalbą elektroninį duomenų apdorojimą (informacinės technologijas). Tik taip galima korektiškai, greitai ir ekonomiškai vykdyti visus sutartinius įsipareigojimus. Mums pateiktų Jūsų asmeninių duomenų apdorojimą reguliuoja Lietuvos Civilinis Kodeksas bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas. Taigi, duomenų apdorojimas yra galimas, jeigu tai numatyta Lietuvos Civiliniame Kodekse bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme ar kitame teisiniame akte, arba jeigu yra atitinkamo asmens sutikimas. Lietuvos Civilinis Kodeksas bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas leidžia visuomet apdoroti ir naudoti duomenis, jeigu jie tarnauja sutartyse ar į jas panašiuose pasitikėjimo susitarimuose numatytiems tikslams arba jeigu tai būtina duomenis apdorojančios institucijos teisėtų interesų gynimui ir jeigu tai nepažeidžia atitinkamo asmens interesų.

Sutikimo pareiškimas

Nepriklausomai nuo atskirais atvejais atliktino interesų apsvaistymo, duomenų apdorojimui užsitikrinant saugų teisinį pagrindą, į Jūsų noro apdrausti žemės ūkio augalus paskelbimą, t.y. draudimo paraišką ir į pasėlių plotų pateikimo formą įtrauktas duomenų apdorojimo sutikimas, pagal Lietuvos Civilinį Kodeksą bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą. Jūsų duotas sutikimas duomenų apdorojimui galioja ir pasibaigus draudimo sutarčiai, bet šį sutikimą Jūs galite bet kada atšaukti, vadovaudamasis sąžiningumo principu. Jeigu pateikiant paraišką draudimo sutarčiai sudaryti duomenų apdorojimo sutikimas visiškai išbraukiamas ar dalinai apkarpmas, tai, esant tam tikroms aplinkybėms, draudimo sutartis gali būti nesudaroma. Nepaisant duomenų apdorojimo sutikimo atšaukimo, visiško išbraukimo ar dalinio jo apkarpmo, duomenų apdorojimas ir naudojimas galimas įstatymu apibrėžtose ribose, kaip jau buvo pažymėta bendrose pastabose.

Toliau pateikiame Jums keletą esminių duomenų apdorojimo ir panaudojimo pavyzdžių.

1. Duomenų kaupimas pas Jūsų draudiką

Mes kaupiami duomenis, kurie būtini draudimo sutarčiai. Tai pirmiausia draudimo paraiškos ir auginamų augalų pranešimo duomenys, taip pat draudimo techniniai duomenys, tokie kaip kliento numeris (draudimo numeris), draudimo įmoka, draudimo suma (hektaro vertė), draudimo sutarties trukmė, draudimo objektas, draudiminės apsaugos rūšis (draudžiama rizika). Mūsų kaupiami asmens duomenys: asmens vardas, pavardė, adresas, asmens kodas bei kontaktiniai duomenys ir banko rekvizitai. Mūsų kaupiami firmos duomenys: firmos pavadinimas bei įmonės kodas, adresas, kontaktiniai duomenys, banko rekvizitai, žemės ūkio ir kaimo verslo valdos numeris. Mūsų kaupiami Jūsų ūkio duomenys apie pasėlius: draudžiami pasėliai (sėjimo ir derliaus nuėmimo datos bei pasėlio kodas), draudimo vieta (ariamų plotų vieta bei dydis, pasėlio lauko pavadinimas, seniūnijos identifikacinis numeris, bloko numeris, lauko numeris bloke). Draudiminio įvykio atveju mes kaupiami Jūsų duomenis apie nuostolius ir duomenis, susijusius su žalos nustatymu (dalyvaujantys žalų sureguliuavimo ekspertai, įvertinimo rezultatai). Taip pat kaupiami duomenis apie draudimo rūšį bei dydį.

2. Duomenų perdavimas perdraudikams

Už savo draudėjų interesus atsakingas draudikas visuomet galvos apie savo prisiimtų rizikų padengimą. Dėl to mes dalį savo rizikų atiduodame savo šalies ir užsienio perdraudikams. Šiems draudikams taip pat reikalingi atitinkami mūsų draudimo techniniai duomenys: draudimo numeris, įmoka, draudiminės apsaugos, rizikos ir rizikos priedo prie įmokos rūšis, o atskirais atvejais ir Jūsų asmens duomenys. Jeigu perdraudikai dalyvauja rizikų ir žalų įvertinime, jiems suteikiami atitinkamai reikalingi duomenys.

3. Duomenų teikimas valstybinėms ataskaitų institucijoms

Ginant draudėjo interesus, draudikas perduoda valstybinėms ataskaitų instancijoms (pvz. Nacionalinei mokėjimo agentūrai) duomenis, dalinių draudimo įmokų subsidijų apskaičiavimo tikslui.

4. Duomenų perdavimas ekspertams

Kad žalą vertinantys asmenys (ekspertai) galėtų nustatyti žalos dydį, jiems būtina perduoti draudimo techninius duomenis, duomenis apie draudžiamas augalų rūšis bei pasėlio plotus, duomenis apie draudiminės apsaugos apimtį ir rūšį, taip pat su Jūsų pasėlių žala susijusius duomenis.

5. Aptarnavimas per draudimo tarpininkus

Jūsų draudimo reikalais rūpinasis draudimo kompanijos VEREINIGTE HAGEL tarpininkai. Tvarkingam aptarnavimo ir konsultavimo užduoties atlikimui, tarpininkams perduodame reikalingus duomenis iš Jūsų draudimo paraiškos, draudimo sutarties ir pasėlių pranešimo; tai tokie duomenys kaip draudimo numeriai, įmokų dydžiai, draudiminės apsaugos ir rizikos apimtys. Agro Risk įmonių grupės tarpininkai, šiuos, su asmenimis susijusius duomenis, apdoroja ir naudoja tiek, kiek tai reikalinga minėtam klientų aptarnavimui ir konsultavimui. Tarpininkus taip pat informuojame apie svarbių kliento duomenų pasikeitimus. Kiekvienas tarpininkas įstatymu ir sutartimi įpareigotas laikytis Lietuvos Civilinio Kodekso, asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimų ir nepažeisti jo paslapties saugojimo pareigos (pvz. profesijos ir duomenų slaptumo).

6. Kita informacija ir paaiškinimai

Pagal Lietuvos Civilinį Kodeksą bei asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą, be pradžioje paminėtos atšaukimo teisės Jūs turite teisę ir į informacijos gavimą, tam tikromis aplinkybėmis taip pat turite teisę į sukauptų duomenų koregavimą, užblokavimą ar panaikinimą.

Dėl galimos tolimesnės informacijos suteikimo ar paaiškinimo, kreipkitės, prašau, į mūsų įmonės asmenį, atsakingą už informacijos saugumą. Reikalavimą dėl pas perdraudiką sukauptų duomenų pateikimo, koregavimo, užblokavimo ar panaikinimo, perduokite savo draudikui.

Vereinigte Hagelversicherung VVaG · Wilhelmstraße 25 · 35392 Giessen

Turinys	I. Bendroji dalis	§ 21 Teisė priimti sprendimus
	§ 1 Bendrovės pavadinimas, buveinė	§ 22 Bendrovės narių atstovų susirinkimo nutarimai, nutarimų priėmimui reikalingas balsų skaičius
	§ 2 Bendrovės veiklos tikslai ir ūkinės veiklos pobūdis	§ 23 Bendrovės narių atstovų susirinkimo svarstymų objektai
	§ 3 Bendrovės veiklos metai, bendrovės pranešimų paskelbimas	§ 24 Kita
	II. Narystė	IV. Regioniniai bendrovės skyriai
	§ 4 Narystės pradžia ir pabaiga	§ 25 Regioninių bendrovės skyrių sudėtis
	§ 5 Bendrovės narių teisės ir pareigos	§ 26 Balsavimo teisė ir atstovavimas
	III. Bendrovės įstatai	§ 27 Rinkimai ir tarnybos trukmė
	§ 6 Bendrovės organai	§ 28 Apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimai
	Valdyba	§ 29 Apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimo nutarimai, nutarimų priėmimui reikalingas balsų skaičius
	§ 7 Valdybos sudėtis	§ 30 Regioninių bendrovės skyrių uždaviniai
	§ 8 Bendrovės atstovavimas	§ 31 Su apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimo rengimu susijusios išlaidos
	§ 9 Valdybos kompetencija	V. Rezervai ir atidėjimai, sumokėtų įmokų grąžinimas
	Stebėtojų taryba	§ 32 Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas
	§ 10 Stebėtojų tarybos sudėtis	§ 33 Draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjimas
	§ 11 Stebėtojų tarybos narių rinkimai ir jų tarnybos trukmė	§ 34 Įstatymuose ir įstatuose numatyti rezervai
	§ 12 Stebėtojų tarybos posėdžių tvarka, posėdžių protokolavimas	§ 35 Bendrovės turtas
	§ 13 Stebėtojų tarybos nutarimai, nutarimų priėmimui reikalingas balsų skaičius	VI. Bendrovės įstatų ir Bendrųjų draudimo sąlygų keitimo tvarka
	§ 14 Stebėtojų tarybos užduotys, Stebėtojų tarybos narių pareigos	§ 36 Įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimų sąlygos, jų reikšmė ir įgaliojimas jas keisti
	Bendrovės narių atstovų susirinkimas	VII. Bendrovės likvidavimas ir susiliejimas, draudimo portfelio perdavimas
§ 15 Bendrovės narių atstovų susirinkimo sudėtis	§ 37 Bendrovės likvidavimo, susiliejiimo, draudimo portfelio perdavimo sąlygos	
§ 16 Pirmininkavimas ir dalyvavimas bendrovės narių atstovų susirinkime	§ 38 Bendrovės turto paskirstymas	
§ 17 Balsavimo teisė		
§ 18 Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas		
§ 19 Neeilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas		
§ 20 Bendrovės narių atstovų susirinkimo sušaukimas		

I. Bendroji dalis

§ 1 Bendrovės pavadinimas, buveinė

Pilnas bendrovės pavadinimas yra toks: Vereinigte Hagelversicherung VVaG. Bendrovės buveinė yra Gysene (Giessen), VFR.

§ 2 Bendrovės veiklos tikslai ir ūkinės veiklos pobūdis

Bendrovės tikslas – apdrausti savo narius nuo turtinių nuostolių (derliaus praradimo) žemės ūki ir daržininkystės augalų auginimo srityje. Ypatingas dėmesys skiriamas krušos ir kitų stichinių nelaimių sukeltų nuostolių draudimui. Draudimo bendrovė gali užsiimti ir perdraudimo veikla bei dalyvauti kitose įmonėse, jeigu tai neprieštarauja Draudimo priežiūros įstatymo § 15 pirmosios pastraipos reikalavimams.

Draudimo bendrovė gali savo veiklą perkelti į kitas draudimo šakas. Draudimo šakose, kuriomis bendrovė neužsiima, ji gali būti tarpininkė kitoms draudimo kompanijoms draudimo sutarčių sudaryme.

Draudimo bendrovė gali sudarinėti draudimo sutartis, taip pat ir už fiksuotą atlygį, apimančias iki 10 % bendros draudimo sumos, draudėjams netampančiant draudimo bendrovės nariais.

§ 3 Bendrovės veiklos metai, bendrovės pranešimų paskelbimas

Draudimo bendrovės veiklos metai yra kalendoriniai metai. Bendrovės pranešimai skelbiami Vokietijos žinybiniame biuletenyje.

II. Narystė

§ 4 Narystės pradžia ir pabaiga

Draudėjai yra draudimo bendrovės nariai.

Narystė prasideda nuo draudimo sutarties sudarymo arba nuo draudimo sutarties perėjimo kitam asmeniui. Ji baigiasi kartu su draudimo sutarties galiojimu.

§ 5 Bendrovės narių teisės ir pareigos

Draudimo bendrovė surenka iš anksto sumokamas draudimo įmokas ir, esant reikalui, papildomas priemokas. Priemokos gali skirtis pagal atskiras draudimo šakas bei valstybes, regionus ir/arba augalų grupes, ir/arba apdraustas rizikas. Bet kuri papildoma priemoka paskaičiuojama procentaliai pagal draudimo įmoką.

Išstoję bendrovės nariai neša atsakomybę už visus įsipareigojimus bendro-

vei, įskaitant ir pareigą sumokėti priemoką už tuos ūkinės veiklos metus, kuriais jie išstojo iš bendrovės.

Nariai papildomą priemoką moka tuo pačiu būdu/pagal tas pačias mokėjimo sąlygas, kaip ir draudimo įmoką.

Tam tikriems, pagal rizikų grupes atribotiems bendrovės nariams, gali būti sudarytos ypatingos sąjungos atsiskaitymams.

III. Bendrovės įstatai

§ 6 Bendrovės organai

Bendrovės organai yra:

- Valdyba,
- Stebėtojų taryba,
- Bendrovės narių atstovų susirinkimas.

VALDYBA

§ 7 Valdybos sudėtis

Valdybą sudaro mažiausiai du asmenys.

Valdybos narių skaičių nustato Stebėtojų taryba. Ji gali vieną valdybos narį paskirti valdybos pirmininku ir pavaduotoju.

Valdyba savo sprendimus priima balsų dauguma; balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiamas yra valdybos pirmininko balsas. Prokuristo paskyrimui reikalingi visų valdybos narių balsai.

§ 8 Bendrovės atstovavimas

Draudimo bendrovę teisiškai atstovauja du bendrovės valdybos nariai arba vienas valdybos narys kartu su prokuristu.

§ 9 Valdybos kompetencija

Bendrovės valdyba, vadovaudamasi įstatymiais aktais, bendrovės įstatais ir Stebėtojų tarybos priimtu valdybos darbo reglamentu, vykdo bendrovės ūkinę veiklą.

Šiems sprendimams reikalingas Stebėtojų tarybos pritarimas:

- a) draudimo įmokos priedų ir priemokų nustatymas,
- b) įmokų grąžinimo tvarkos nustatymas,
- c) žemės sklypų įsigijimas ir pardavimas,
- d) paskolų ėmimas, paskolos raštų išdavimas, su vekseliais susijusių įsipareigojimų prisiėmimas, kai šie įsipareigojimai viršija 30.000 EUR,

- e) lėšų pervedimai į rezervus ir jų paėmimas iš rezervų,
- f) regioninių skyrių ribų nustatymas ir pakeitimas; regioninių skyrių ir jų vadovų darbo reglamento ir veiklos instrukcijų nustatymas ir jų pakeitimas,
- g) Bendrųjų draudimo sąlygų pakeitimas ir pritaikymas.

STEBĖTOJŲ TARYBA

§ 10 Stebėtojų tarybos sudėtis

Stebėtojų tarybą sudaro penkiolika narių, iš kurių dvylika būtinai privalo būti draudimo bendrovės nariais. Stebėtojų tarybos sudėtis turi užtikrinti visų bendrovės narių regioninį atstovavimą.

Stebėtojų tarybos nariai savo pareigas atlieka visuomeniniais pagrindais. Jie gauna tam tikrą bendrovės narių atstovų susirinkimo nustatytą turimų išlaidų kompensaciją.

§ 11 Stebėtojų tarybos narių rinkimai ir jų tarnybos trukmė

Stebėtojų tarybą slaptu balsavimu paprasta atiduotų balsų dauguma renka draudimo bendrovės narių atstovų susirinkimas.

Stebėtojų tarybos narių tarnybos laikas baigiasi kartu su bendrovės narių atstovų susirinkimo, kuriame priimamas nutarimas dėl Stebėtojų tarybos ataskaitos už ketvirtuosius metus nuo jų tarnybos laiko pradžios, pabaiga. Ūkinės veiklos metai, kuriais jie pradėjo eiti savo pareigas, į šį laiką neįskaičiuojami.

Stebėtojų tarybos nariai gali būti išrenkami pakartotinai. Sulaukę 65 metų kandidatai negali būti perrenkami naujai kadencijai.

Draudimo bendrovės narių atstovų susirinkimas trijų ketvirčių atiduotų balsų dauguma gali atšaukti išrinktą Stebėtojų tarybos narį.

Jeigu Stebėtojų tarybos narys dėl kokių nors priežasčių nustoja eiti savo pareigas prieš baigiantis jo tarnybos laikui, regioniniai skyriai siūlo naują kandidatą, dėl kurio sprendžia ateinantis bendrovės narių atstovų susirinkimas. Jis išrenkamas prieš laiką nustojusio eiti savo pareigas Stebėtojų tarybos nario likusiam kadencijos laikui.

§ 12 Stebėtojų tarybos posėdžių tvarka, posėdžių protokolavimas

Kiekviena naujai išrinkta Stebėtojų taryba iš savo tarpo slaptu balsavimu renka Stebėtojų tarybos pirmininką ir pirmininko pavaduotoją.

Stebėtojų tarybos posėdžius veda jos pirmininkas, jam nesant jo pavaduotojas, o tais atvejais, kai nėra nei vieno nei antro, posėdžius veda vyriausias amžiumi Stebėtojų tarybos narys.

Stebėtojų tarybos posėdžiuose vedamas protokolas su svarstomais klausimais, rezultatais ir nutarimais. Protokolą privalo pasirašyti posėdžio pirmininkas ir du jame dalyvaujantys Stebėtojų tarybos nariai.

Stebėtojų taryba, tam tikrų klausimų paruošimui, gali iš savo narių tarpo sudaryti komisijas.

§ 13 Stebėtojų tarybos nutarimai, nutarimų priėmimui reikalingas balsų skaičius

Stebėtojų taryba turi teisę priimti sprendimus, jeigu jos posėdyje dalyvauja bent pusė jos narių. Sprendimai priimami paprasta posėdyje dalyvaujančių Stebėtojų tarybos narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai siūlomas sprendimas nepriimamas.

Jeigu renkant Stebėtojų tarybos narį pirmajame rinkimų ture nesurenkama balsų dauguma, tai dėl dviejų daugiausia balsų surinkusių asmenų rengiamas pakartotinas balsavimas. Jeigu ir jo metu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia burtai.

Stebėtojų tarybos pirmininkas gali Stebėtojų tarybos nutarimų priėmimą organizuoti taip, kad tarybos nariai atsiųstų savo raštiškus balsus, tam galima pasitelkti ir telekomunikacines priemones, jeigu tokiam sprendimų priėmimo būdai neprieštarauja nei vienas Stebėtojų tarybos narys. Tokiu atveju nutarimo priėmimui būtina visų Stebėtojų tarybos narių balsų dauguma. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti šaukiami ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus.

Stebėtojų tarybos posėdžius šaukia Stebėtojų tarybos pirmininkas, apie tai informuodamas Stebėtojų tarybos narius raštu ir nurodydamas posėdžio vietą bei tikslą; jis gali šią užduotį pavesti valdybai.

§ 14 Stebėtojų tarybos užduotys, Stebėtojų tarybos narių pareigos

Stebėtojų taryba privalo prižiūrėti bendrovės ūkinę veiklą ir atlikti įstatymais ir įstatais jai priskirtas pareigas. Ji gali nustatyti sau savo darbo reglamentą. Stebėtojų tarybos kompetencijoje yra šie klausimai:

- a) valdybos narių ir valdybos pirmininko skyrimas ir atšaukimas, taip pat valdybos darbo reglamento priėmimas,
- b) metinės ataskaitos, valdybos pranešimo apie įmonės padėtį ir valdybos siūlymo dėl balansinio pelno panaudojimo patikrinimas,
- c) metinės ataskaitos tvirtinimas,

- d) metinės ataskaitos auditoriaus paskyrimas,
- e) raktų nustatymas, pagal kurį būtų paskirstoma bendrovės narių atstovų susirinkimo nustatyta pinigų suma stebėtojų tarybos narių išlaidoms kompensuoti,
- f) dienpinigių ir kelionpinigių kompensacijos nustatymas bendrovės narių atstovams, dalyvaujantiems bendrovės narių atstovų susirinkime, bei žalų vertintojams (ekspertams),
- g) paskyrimas dviejų stebėtojų tarybos narių ir vieno pavaduotojo, turinčių dalyvauti įmonės audito darbe,
- h) pritarimas Draudimo priežiūros įstaigos reikalaujamiems skubiems įstatų pakeitimams; tačiau nutarimo projektas dėl šių pakeitimų turi būti pateiktas artimiausiam bendrovės narių atstovų susirinkimui, kuris ir priims galutinį sprendimą,
- i) pritarimas 9-jame paragrafe išdėstytiems punktam.

BENDROVĖS NARIŲ ATSTOVŲ SUSIRINKIMAS

§ 15 Bendrovės narių atstovų susirinkimo sudėtis

Į bendrovės narių atstovų susirinkimo sudėtį įeina delegatai, kuriuos iš bendrovės narių tarpo išrenka regioniniai skyriai, ir Stebėtojų tarybos nariai, jeigu jie yra bendrovės nariais.

Bendrovės narių atstovų susirinkimas, kaip aukščiausias draudimo bendrovės organas, atstovauja visų bendrovės narių interesus.

§ 16 Pirmininkavimas ir dalyvavimas bendrovės narių atstovų susirinkime

Bendrovės narių atstovų susirinkimui pirmininkauja bendrovės Stebėtojų tarybos pirmininkas, jo pavaduotojas arba vienas iš Stebėtojų tarybos narių. Bendrovės narių atstovų susirinkime privalo dalyvauti valdybos ir Stebėtojų tarybos nariai. Bendrovės nariai turi teisę dalyvauti bendrovės narių atstovų susirinkime. Regioninių skyrių vadovams ir kitiems valdybos pakviestiems asmenims leidžiama dalyvauti bendrovės narių atstovų susirinkime, bet su atšaukimo teise.

§ 17 Balsavimo teisė

Balsavimo teisę turi regioninių skyrių delegatai ar išrinkti jų atstovai ir Stebėtojų tarybos nariai, jeigu jie yra bendrovės nariais. Atstovauti ankščiau išvardintus, balsavimo teisę turinčius asmenis, draudžiama.

Kiekvienas, balsavimo teisę turintis asmuo, turi vieną balsą.

Balsavimo teisę turintis asmuo negali pasinaudoti savo balso teise, jeigu jis sprendimo priėmimu bus atpalaiduotas nuo savo įgaliojimų arba jeigu jo ir bendrovės santykiai yra nutarimo priėmimo objektas.

§ 18 Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas

Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas vyksta kiekvienais metais, per pirmuosius aštuonis ūkinės veiklos metų mėnesius.

§ 19 Neeilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas

Neeilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas turi būti šaukiamas,

- a) jeigu to reikalauja bendrovės interesai,
- b) bendrovės Stebėtojų tarybos ar Draudimo priežiūros tarnybos reikalavimu,
- c) jeigu neeilinio bendrovės narių atstovų susirinkimo sušaukimo raštiškai reikalauja ne mažiau kaip dvylika balsavimo teisę turinčių bendrovės narių atstovų, nurodydami valdybai šio susirinkimo tikslus ir priežastis.

§ 20 Bendrovės narių atstovų susirinkimo sušaukimas

Susirinkimo vietą bendrovės veiklos teritorijoje nustato Stebėtojų taryba. Šaukiant bendrovės narių atstovų susirinkimą paskelbiama jo vieta, diena, valanda ir darbotvarkė, būtinai nurodant klausimus, dėl kurių reikės priimti sprendimus. Kiekvienas regioninio skyriaus susirinkimas ir kiekvienas bendrovės narių atstovų susirinkime dalyvaujantis balsavimo teisę turintis asmuo gali raštiškai iš valdybos pareikalauti, nurodant tikslą ir priežastis, į bendrovės narių atstovų susirinkimo darbotvarkę įtraukti klausimus, dėl kurių reikės priimti sprendimus, ir kad su tuo būtų supažindinti visi bendrovės nariai.

Negalima priimti jokių nutarimų dėl klausimų, apie kurių svarstymą iš anksto nebuvo paskelbta.

§ 21 Teisė priimti sprendimus

Bendrovės narių atstovų susirinkimas gali priimti sprendimus, kai jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė balso teisę turinčių delegatų. Jeigu bendrovės narių atstovų susirinkimas sprendimų priimti negali, tai per sekančius du mėnesius reikia sušaukti pakartotinį susirinkimą, kuris dabar jau nepriklausomai nuo dalyvaujančiųjų skaičiaus priima sprendimus. Tai turi būti aiškiai nurodyta kvietime į šį pakartotinį susirinkimą.

§ 22 Bendrovės narių atstovų susirinkimo nutarimai, nutarimų priėmimui reikalingas balsų skaičius

Bendrovės narių atstovų susirinkimo nutarimų priėmimui pakanka atiduotų balsų daugumos, jeigu įstatymai ar įstatatai nereikalauja didesnės daugumos. Balsams pasiskirstyti po lygiai, siūlomas sprendimas nepriimamas. Nutarimų priėmimui dėl įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimo, reikalingas dviejų trečdalių bendrovės narių atstovų susirinkime dalyvaujančių, balsavimo teisę turinčių asmenų, pritarimas. Jeigu renkant asmenį pirmajame rinkimų ture nesurenkama balsų dauguma, tai dėl dviejų daugiausia balsų surinkusių asmenų rengiamas pakartotinas balsavimas. Jeigu ir jo metu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia burtai. Kokių būdu balsuoti bendrovės narių atstovų susirinkime sprendžia pirminkas. Balsuojama gali būti pritariant šūksmais, jeigu tam neprieštarauja daugiau nei penki balsavimo teisę turintys asmenys.

§ 23 Bendrovės narių atstovų susirinkimo svarstymų objektai

Eiliniame bendrovės narių atstovų susirinkime valdyba privalo informuoti apie įmonės ekonominę padėtį ir apie paskutinių ūkinės veiklos metų finansinę ataskaitą, o Stebėtojų taryba supažindina su finansinės ataskaitos patikrinimo rezultatais.

Eilinis bendrovės narių atstovų susirinkimas priima sprendimus įstatymuose ir įstatuose konkrečiai nurodytais atvejais. Svarbiausi sprendimai yra:

- dėl Stebėtojų tarybos narių paskyrimo,
- dėl trijų bendrovės narių ir jų pavaduotojo, turinčių dalyvauti audito darbe, išrinkimo,
- dėl įstatų pakeitimo,
- dėl kitų draudimo šakų atsisakymo ir naujų draudimo šakų įvedimo,
- dėl įmonės likvidavimo, dėl jos susiliejimo su kitomis bendrovėmis ir dėl draudimo portfelio perkėlimo, jeigu draudimo bendrovės draudimo portfelis perkeliamas,
- dėl Stebėtojų tarybos nario rinkimo atšaukimo,
- dėl valdybos ir Stebėtojų tarybos atleidimo iš atsakomybės,
- dėl Stebėtojų tarybos narių patiriamų išlaidų bendros kompensacijos sumos,
- dėl balansinio pelno panaudojimo.

§ 24 Kita

Audito komisija

Audito komisija tikrina metines finansines ataskaitas. Apie patikros rezultatus audito komisija praneša visuotiniame narių atstovų susirinkime. Mažumos teisės

Mažumos gali naudotis ypatingomis, įstatyminių aktų joms suteiktomis teisėmis tiek, kiek nurodyta akcinių bendrovių įstatyme § 122.

IV. Regioniniai bendrovės skyriai

§ 25 Regioninių bendrovės skyrių sudėtis

Draudimo bendrovės valdyba suskirsto visą bendrovės veiklos teritoriją į regionus, kurių nariai sudaro atskirus regioninius skyrius. Valdyba, esant svarbioms priežastims ir pritariant stebėtojų tarybai, gali šiuos regionus keisti ar perkirstyti iš naujo.

Regioniniai skyriai tarnauja bendrovės interesams ir padeda bendrovės nariams reikšti savo pageidavimus ir pasiūlymus.

§ 26 Balsavimo teisė ir atstovavimas

Visi regioninio skyriaus nariai turi teisę dalyvauti apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkime. Regioninio skyriaus narį gali atstovauti ir raštišką įgaliojimą turintis asmuo, tačiau vienas įgaliotinis negali atstovauti daugiau nei dviejų regioninio skyriaus narių. Kiekvienas regioninio skyriaus narys, net jeigu jis sudaręs daug draudimo sutarčių, turi tik vieną balsą.

§ 27 Rinkimai ir tarnybos trukmė

Regioninio skyriaus nariai iš savo narių tarpo trejiems metams išrenka pirmininką ir pavaduotoją. Jie gali būti išrenkami pakartotinai. Sulaukę 65 metų kandidatai negali būti perrenkami naujai kadencijai.

Regioninių skyrių pirmininkai savo pareigas atlieka visuomeniniais pagrindais, laikydamiesi regioniniams skyriams ir jų pirmininkams priimto reglamento ir darbo instrukcijų.

§ 28 Apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimai

Eilinis apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimas turi įvykti kiekvienais metais; tinkamiausias laikas tam yra tarp einamųjų bendrovės ūkinės veiklos metų lapkričio 1-os ir sekančių bendrovės ūkinės veiklos metų kovo 31-os dienos. Nėeilinis apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimas turi būti šaukiamas, jeigu to nori 50 regioninio

skyriaus narių ar 5 % regioninio skyriaus draudimo sumos atstovaujančių narių, arba jeigu bendrovės valdyba mano, kad tai yra būtina.

§ 29 Apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimo nutarimai, nutarimų priėmimui reikalingas balsų skaičius

Apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimas gali priimti sprendimus, kai jame dalyvauja mažiausiai penki balsu teisę turintys nariai. Balsavimai ir rinkimai vyksta pagal tas pačias nuostatas, kurios galioja ir bendrovės narių atstovų susirinkimui.

Paraiškoms, skirtoms bendrovės narių atstovų susirinkimui, dėl įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimo, reikalingas mažiausiai 50 regioninio skyriaus narių ar 5 % regioninio skyriaus draudimo sumos atstovaujančių narių pritarimas.

§ 30 Regioninių bendrovės skyrių uždaviniai

Prie regioninių bendrovės skyrių uždavinių priskiriami:

- kandidatų į Stebėtojų tarybos narius siūlymas; kandidatas, kuriam atitinkamo bendrovės narių atstovų rinkiminio susirinkimo metu jau bus sukakę 65 metai, negali būti siūlomas,
- delegato ir dviejų atstovų į bendrovės narių atstovų susirinkimą išrinkimas,
- žalų reguliavimo vertintojų (ekspertų) rinkimas.

Regioniniai bendrovės skyriai taip pat konsultuoja savo narius dėl paraiškų, siūlančių bendrovės įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimus, sudarymo.

§ 31 Su apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimo rengimu susijusios išlaidos

Regioninių skyrių delegatų ir jų atstovų išlaidas, atsirandančias dėl jų dalyvavimo bendrovės narių atstovų susirinkimuose, atlygina draudimo bendrovė. Be to bendrovė padengia ir tas pašto, spausdinimo ir kitas vietinės reikšmės išlaidas, kurios atsiranda rengiant apsidraudusių žemdirbių regioninio susivienijimo susirinkimus.

V. Rezervai ir atidėjimai, sumokėtų įmokų grąžinimas

§ 32 Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas

Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas sudaromas per metus atsirandančių žalų kompensacijai.

§ 33 Draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjimas

Bendrovės ūkinės veiklos metų pelnas, jeigu jis neperkeliamas į kitus metus, privalo būti pervestas į atidėjimą, kuris gali būti naudojamas tik įmokų grąžinimui nariams. Įmonės pelnas nustatomas atsižvelgiant į juridinių asmenų pelno mokesčio taisykles.

Draudimo įmokų grąžinimas priklauso nuo nuostolingumo dinamikos ir nuo draudimo sutarties trukmės.

Bendrovės narių teisė reikalauti draudimo įmokų grąžinimo, priklauso nuo įmokėtos metinės draudimo įmokos dalies. Už draudimo sutarties, kurios nutraukiamos prieš išmokėjimą ar atsisakymą, įmokos negražinamos. Draudimo įmokų grąžinimui ir šio grąžinimo formoms reikalingas Stebėtojų tarybos pritarimas. Draudimo įmokos privalo būti grąžinamos, kai tik draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjimas 20 % viršija draudimo įmokų pajamas.

§ 34 Įstatymuose ir įstatuose numatyti rezervai

Bendrovės ūkinėje veikloje pasitaikančių ypatingų nuostolių padengimui, privalo būti sudarytas nuostolių padengimo rezervas, siekiantis 5 % nuo einamųjų metų draudimo sumos.

Į nuostolių padengimo rezervą iki jam užsipildant, reikia pervesti 15 % nuo dar neapmokestinto metinio pelno, tačiau ne mažiau kaip 50.000 EUR. Kitiems šio rezervo papildymams ar paėmimams iš jo reikalingas Stebėtojų tarybos pritarimas.

Vienerių ūkinės veiklos metų nuostolių kompensacijai šis nuostolių padengimo rezervas gali skirti iki vieno trečdaliu jame esančios sumos. Tačiau šis rezervas negali sumažėti iki mažiau nei 2 % einamųjų metų draudimo sumos. Gali būti sudaromi laisvai disponuojami rezervai.

§ 35 Bendrovės turtas

Bendrovės turtą reikia investuoti laikantis įstatyminių nuostatų ir Draudimo priežiūros tarnybos reikalavimų.

Iš draudimo bendrovės išstojantys nariai neturi jokių teisių į bendrovės turtą.

VI. Bendrovės įstatų ir Bendrųjų draudimo sąlygų keitimo tvarka

§ 36 Įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimų sąlygos, jų reikšmė ir įgaliojimas jas keisti

Bendrovės įstatatai gali būti keičiami, įtakoiant esamą narystę, ir be aiškaus

draudėjo pritarimo, jeigu šie pakeitimai liečia: draudimo bendrovės pavadinimą, buveinę, veiklos tikslus ir buveinės pobūdį; narystę; valdybos sudėtį ir jos įgaliojimus; Stebėtojų tarybos sudėtį, jos išrinkimą, kompetenciją ir kadencijos trukmę; bendrovės narių atstovų susirinkimo sudėtį, rinkimus, kadencijos trukmę, balso teisę ir svarstymo objektus; regioninių skyrių sudėtį, balso teisę, rinkimus, kadencijos trukmę ir uždavinius; rezervus, techninius atidėjimus ir draudimo įmokų grąžinimą; taip pat įstatų ir draudimo sąlygų pakeitimo sąlygas.

Stebėtojų taryba gali iš dalies pakeisti įstatus, jei pakeitimai turi įtakos tik įstatų redakcijai. Ji taip pat gali pakeisti narių atstovų susirinkime priimtus sprendimus, jeigu to reikalauja priežiūros institucija, kol dar nepriimtas sprendimas dėl pakeitimų.

Valdyba gali, su stebėtojų tarybos pritarimu, priimti arba pakeisti Bendrąsias draudimo sąlygas.

Bendrosios draudimo sąlygos gali būti pakeičiamos be draudimo sutarties nutraukimo teisės, joms įsigaliojant egzistuojantiems draudiminiams santykiams:

- a) jei keičiamas įstatymas, kuriuo remiasi draudimo sutarties nuostatos; dėl draudimo sutartį tiesiogiai liečiančios teisminės praktikos; dėl federacinės finansinių paslaugų priežiūros tarnybos ar kartelinių žinybų administravimo praktikos pasikeitimų; draudimo sąlygų neveiksmingumo atvejais; taip pat norint išvengti kartelinių ar priežiūros tarnybų reklamacijų,
- b) jei šalinamos sąlygų aiškinimo abejonės, kai ankstesnis sąlygų tekstas pilnai atitinka naująjį ir atsižvelgiama į abiejų sutarties šalių objektyvią valią ir interesus,

jeigu jose nurodoma: draudimo apsaugos apimtis (apdraustos rizikos, apdraustos augalų grupės ir rūšys, draudimo objektas, žalą sukėlę įvykiai ir žalų požymiai, apdraustos žalos) ir draudiko atsakomybė; draudimo sutarties galiojimo laikotarpis; deklaracija (pasėlių plotų sąrašas ir draudiko atsakomybė pagal preliminarią draudimo vertę); draudimo įmoka ir papildomi mokėjimai; žalos nustatymas, jo būdai ir kaštai, bei draudimo išmokos mokėjimas.

Pakeistos draudimo sąlygos draudėjui pateikiamos raštiškai su paaiškinimais. Jeigu draudėjas vieno mėnesio laikotarpyje po pakeistų draudimo sąlygų paskelbimo joms raštiškai neprieštarauja, laikoma, kad joms pritarta. Apie šią prieštaravimo teisę draudėjas aiškiai informuojamas, kuomet jam pateikiamos pakeistos draudimo sąlygos. Terminas prasideda, kai draudimo sąlygos išsiunčiamos. Jeigu prieštaravimas pareiškiamas laiku, draudimo sutartims galioja nepakeistos draudimo sąlygos.

Likusių nuostatų pakeitimas egzistuojantiems draudiminiams santykiams turi reikšmės tik tuomet, kai draudėjas šioms pakeitimams aiškiai pritaria.

VII. Bendrovės likvidavimas ir susiliejimas, draudimo portfelio perdavimas

§ 37 Bendrovės likvidavimo, susiliejimo, draudimo portfelio perdavimo sąlygos

Bendrovės likvidavimas, draudimo portfelio perdavimas kitai įmonei ar susiliejimas su kita bendrove galimas tik esant bendrovės narių atstovų susirinkimo atitinkamam sprendimui.

Sprendimams dėl bendrovės susiliejimo su kita įmone ar dėl draudimo portfelio perdavimo kitai įmonei, ar dėl jos likvidavimo, reikalinga dviejų trečdalių balsų dauguma. Visus šiuos reikalus tvarko valdyba, jeigu bendrovės narių atstovų susirinkimas nepaskiria kitų asmenų.

§ 38 Bendrovės turto paskirstymas

Po bendrovės skolų ir įsipareigojimų padengimo likęs bendrovės turtas paskirstomas pagal paskutinių metų draudimo sumą.

Bendrosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2020 versija (BDRDS 20)

I. Draudimo apsaugos apimtis § 1 Draudžiamos rizikos § 2 Draudžiamos augalų rūšys ir grupės § 3 Draudimo objektai, draudimo vieta § 4 Draudiminiai įvykiai ir žalos požymiai § 5 Draudžiamos žalos ir draudžiamos išlaidos § 6 Nedraudžiamos žalos ir išlaidos § 7 Bendrosios išimties § 8 Draudiko atsakomybės laikotarpis draudimo laikotarpiu	V. Pasėlių pateikimas draudimui, draudimo suma § 20 Pasėlių plotų pateikimas draudimui § 21 Draudimo suma § 22 Preliminari hektaro vertė
II. Iksutartinės draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos § 9 Draudėjo pareigos iki sudarant draudimo sutartį § 10 Draudiko pareigos iki sudarant draudimo sutartį § 11 Draudiko teisės iki sudarant draudimo sutartį	VI. Draudimo įmoka § 23 Draudimo įmoka ir papildomi mokėjimai § 24 Draudimo įmokos mokėjimas
III. Draudimo santykiai § 12 Draudimo sutartis § 13 Keletas draudimų (dvigubas draudimas) § 14 Draudimo santykių perėjimas § 15 Draudimo sutarties trukmė § 16 Draudimo įmoka sutarties nutraukimo prieš terminą atveju	VII. Žalos nustatymo procedūra § 25 Žalos nustatymo procedūra krušos, liūtis, audros ir iššalimo atvejais § 26 Žalos nustatymo būdai krušos, liūtis, audros ir iššalimo atvejais § 27 Žalos nustatymas stichinės sausros atveju
IV. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu § 17 Teisinės pasekmės draudėjui pažeidus savo pareigas § 18 Draudiko pareigos ir teisės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu § 19 Draudėjo pareigos prieš draudiminį įvykį	VIII. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos įvykus draudiminiam įvykiui § 28 Draudėjo pareigos įvykus draudiminiam įvykiui § 29 Ypatingos draudėjo pareigos žalos nustatymo procedūros metu § 30 Kiti pareiškimai, papildomi dokumentai
	IX. Draudimo išmoka § 31 Draudimo išmokos mokėjimas § 32 Žalos nustatymo kaštai
	X. Kitos nuostatos § 33 Pranešimai, valios pareiškimai, adresų pakeitimai § 34 Atstovai § 35 Senatis § 36 Kompetentingas teismas § 37 Taikytina teisė § 38 Draudiko pa(si)keitimas

I. Draudimo apsaugos apimtis

§ 1 Draudžiamos rizikos

1. Bendroji dalis

Daugelio rizikų draudimas augalininkystėje gali būti sudaromas nurodantoms augalų rūšims. Draudikas pagal šias sąlygas, jeigu nesutarta kitaip, atlygina kiekybinę žalą, kurią, kaip galima įrodyti, draudžiamoms augalų rūšims padarė oro sąlygų sukelta kruša, liūtis, audra, stichinė sausra ilgalais lietus, šalna (pavasarinė šalna) arba ugnis. Tas pats galioja ir oro sąlygų sukulto augalų iššalimo atveju.

2. Rizikos grupės

Rizikos, jeigu nesutarta kitaip, negali būti draudžiamos atskirai; jos draudžiamos tik draudiko nustatytais draudimo rizikų paketais (rizikų grupėmis).

3. Draudžiamos rizikos

Šių draudimo sąlygų prasme:

- 3.1 Kruša - tai kieti krituliai, turintys ledo gabalėlių formą, minimaliai 5 mm skersmens.
- 3.2 Liūtis – tai meteorologinių sąlygų nulemtas trumpas stiprus lietus, kai per 15 minučių iškrinta daugiau kaip 15 litrų kritulių į vieną kvadratinį metrą (15 mm), arba kai per 24 valandas vienam kvadratiniam metrui tenka daugiau kaip 50 litrų kritulių (50 mm). Jeigu žalos vietoje negalima nustatyti tokio kritulių kiekio, tai liūtis bus laikoma, jeigu draudėjas įrodys, kad
  - greta draudimo vietos esančiuose plotuose liūtis tokios pat rūšies nepriekaištingai augintiems pasėliams padarė tipišką žalą; arba, kad
  - žala nepriekaištingai auginamuose pasėlių plotuose galėjo susidaryti tik dėl liūtis.
- 3.3 Audra – tai meteorologinių sąlygų nulemtas oro judėjimas, kai vėjo stiprumas siekia mažiausiai 8 balus pagal Boforto skalę (vėjo greitis yra mažiausiai 63 km/val.). Jeigu negalima nustatyti vėjo stiprumo žalos vietoje, tai laikoma, jog 8 balų vėjo stiprumas buvo, kai draudėjas įrodo, kad
  - oro judėjimas, greta draudimo vietos esančiuose plotuose, padarė žalos pastatams arba medžiams, kurie buvo nepriekaištingos būklės, arba kitiems taip pat atspariems daiktams; arba, kad
  - žala nepriekaištingai auginamuose pasėlių plotuose galėjo atsirasti tik dėl audros.
- 3.4 Stichine sausra laikomas tam tikroje pasėlių auginimo teritorijoje per konkretų laikotarpį meteorologinių sąlygų iššauktas kritulių trūkumas, kuris nustatomas remiantis standartizuotu kritulių indeksu SPI 2 (pagal Pasaulinės meteorologijos organizacijos nuostatus). Apdraustam pasėlių plotui galioja tik tos seniūnijos SPI 2 indeksas, kurioje yra apdrausti pasėliai. SPI 2 indekso vertes nustato ir skelbia

Lietuvos meteorologijos tarnyba 10-ties dienų ritmu.

Stichinė sausra identifikuojama, kai seniūnijoje nustatyta „SPI 2“ - vertė yra žemesnė ar lygi -1,7 reikšmei draudiko atsakomybės laikotarpio metu (§ 3 Nr. 5 SDRDS).

- 3.5 Iššalimas - tai šalčio padaryta žala, ypač besikaitaliojančio šalčio, plikšalos ir stipraus šalčio, taip pat sniego ir ledo dangos, ištirpusio sniego ar kritulių vandens sankaupy, kurios susidarė dėl žemės įšalo, žala žieminių, dar nesubrandinusių augalų pasėliams (žiemkenčiams). Šalčiu laikomas oro temperatūros atvėsimas žemiau 0 °C. Jeigu tokio atšalimo žalos vietoje negalima nustatyti, tai iššalimu bus laikoma, jeigu draudėjas įrodys, kad
  - neigiamos temperatūros greta draudimo vietos esančiuose plotuose tokiomis pat aplinkybėmis padarė iššalimo žalą nepriekaištingai augintiems tokios pat rūšies pasėliams; arba, kad
  - nuostoliai nepriekaištingai auginamuose pasėlių plotuose galėjo susidaryti tik dėl iššalimo.
- 3.6 Ilgalaikiu lietumi laikomas tam tikroje pasėlių auginimo teritorijoje per konkretų laikotarpį meteorologinių sąlygų iššauktas kritulių perteklius, kuris nustatomas remiantis standartizuotu kritulių indeksu SPI 1 (pagal Pasaulinės meteorologijos organizacijos nuostatus). SPI 1 indeksas apskaičiuojamas vieno mėnesio laikotarpiui. SPI 1 galioja toje seniūnijoje, kurioje randasi apdrausti pasėliai. Ilgalaikis lietus identifikuojamas, kai seniūnijoje nustatyta „SPI 1“ - vertė viršija +2 vienetus draudiko atsakomybės laikotarpio metu (§ 3 Nr. 6 SDRDS).
- 3.7 Šalna, šiuo atveju pavasarinė šalna, laikomas meteorologinių sąlygų sukeltas oro temperatūros atvėsimas mažiausiai iki - 4 °C, matuojant 2-jų metrų aukštyje virš pasėlio, mažiausiai vieną dieną draudiko atsakomybės laikotarpio metu (§ 3 Nr. 7 SDRDS).
- 3.8 Ugnies rizika laikoma ugnis, lydima liepsnos be numatomo ugnies židinio apdraustų augalų rūšių pasėliuose ir kuri plinta savaime.

§ 2 Draudžiamos augalų rūšys ir grupės

Draudžiamos Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose ar draudimo sutartyje nurodytos augalų grupės.

Augalų grupės šia prasme yra bendru grupės pavadinimu pažymėtos augalų rūšys.

Draudžiamos gali būti išimtinai SDRDS § 4 arba draudimo pasiūlyme, arba draudimo liudijime nurodytos augalų grupės ir ten išvardintos augalų rūšys. Augalų grupės aprašytos SDRDS § 2; augalų rūšių priskirimas augalų grupėms nurodomas SDRDS §§ 2, 4.

§ 3 Draudimo objektai, draudimo vieta

1. Draudimo objektai

Draudžiami Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose ir draudimo sutartyje nurodyti objektai.

2. Draudimo vieta

Draudimo apsauga galioja tik draudimo vietoje. Draudimo vieta laikomi visi draudėjo apsėti ar apsodinti pasėlių plotai, jeigu jie apsėti apdraustos augalų grupės augalų rūšimi.

§ 4 Draudiminiai įvykai ir žalos požymiai

1. Žalos požymiai krušos, liūtės ir audros atvejais

Viena iš šių sąlygų § 1 Nr. 3.1 iki 3.3 nurodytų draudžiamų gamtos sąlygojamų rizikų turi būti tiesiogiai paveikusi apdraustus pasėlius (augalus).

Draudžiama tik tokia žala, kuri atsiranda, kai augalai ar augalų dalys

- krušos gabaliukų (ledų) yra sudaužomi, nukapojami, nulenkiami, nulaužiami ar sunaikinami,
- dėl liūtės pratrūksta, yra sunaikinami, nulenkiami, sulaužomi, įplėšiami, suplėšomi ar nuplėšiami.
- Papildomai prie Nr. 1.b) taip pat draudžiama žala, atsirandanti dėl to, kad augalai ar jų dalys dėl liūtės sukeltos erozijos (dirbamos žemės nuplovimo) išraunami ir nuplaunami, paplaunami ar išplaunami, arba užpilami žemėmis ar rieduliais, arba kai augalai negali išdygti dėl po liūtės susidariusios sukietėjusios dirvos plutos (išdygimo žala).
- dėl audros išraunami, sunaikinami, nulenkiami, nulaužiami, suplėšomi ar nuplėšiami, nutrinami, išplaunami, užpustomi arba nupučiami.

2. Žalos požymiai iššalimo atveju

- Esant iššalimui (§ 1 Nr. 3.5 šių Bendrųjų sąlygų) draudžiamas žalą sukeliantis įvykis turi būti tiesiogiai paveikęs apdraustą augalų rūšį. Draudžiama tik tokia žala, kuri atsiranda, kai peržiemojimo metu (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.5) žieminiai augalai ar jų dalys nušąla, išdžiūsta, iššunta, iššąla, nupūva dėl ištirpusio sniego ar kritulių vandens sankaupų, kurios susidarė dėl žemės įšalo poveikio ar augalų šaknys dėl besikaitalojančio šalčio įtakojamo žemės pakilimo ir nusėdimu nutraukiamos nuo viršutinės augalų dalies.
- Žala konstantuojama tik tada, kai aukščiau nurodyto šio paragrafo punkte a) aprašyto iššalimo atveju nurodytų sveikų augalų skaičius m² yra mažesnis nei nurodytas SDRDS § 15 ir to pasekoje yra konstantuojama perarimo būtinybė (šių Bendrųjų sąlygų § 26 Nr. 1).

3. Žalos požymiai stichinės sausros atveju

Stichinės sausros atveju (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.4), augalai ar augalų dalys turi būti per anksti žuvę ar sudžiūvę, arba visas derlius turi būti per anksti subrendęs (priverstinė branda).

4. Žalos požymiai šalnos atveju

Šalnos atveju (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.7) draudžiamos tokios žalos, kurios atsiranda, kai dėl nušalimo pažeidžiami augalų ar jų dalių audiniai arba dėl šalnos (pavasarinės šalnos) sprogstą augalų audinių ląstelės.

5. Žalos požymiai ugnies atveju

Ugnies atveju (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.8) draudžiamos tik tokios žalos, kurios atsiranda, kai augalai ar augalų dalys dėl ugnies sudega, išdega (nudega) arba ugnis gali sukelti suodžių ar dūmų žalos, arba kai augalai ar jų dalys pažeidžiamos gesinant ugnį.

§ 5 Draudžiamos žalos ir draudžiamos išlaidos

1. Draudžiama žala

- Draudikas, jeigu nesusitarta kitaip ir išskyrus žemiau esantį Nr. 2, atlygina derliui padarytą žalą, kurią tam tikru mastu apdraustai augalų rūšiai, kaip galima įrodyti, padarė viena ar keletas draudimo rizikų (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.1-3.4; 3.6 - 3.8) ar draudiminis įvykis (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.5).
- Draudimo apsauga šių Bendrųjų sąlygų § 1 nurodytoms gamtos sąlygojamoms rizikoms, suponuoja, kad draudžiamoms augalų rūšims padaryta žala ar jų sunaikinimas, kaip galima įrodyti, yra vienintelė, tiesioginė ir neišvengiama atitinkamos rizikos poveikio pasekmė, sukėlus šių Draudimo sąlygų § 4 Nr. 1 aprašytą žalą, dėl ko atsirado įrodomi derliaus nuostoliai.
- Draudimo apsauga iššalimo atvejais suponuoja, kad žieminių augalų rūšių augalams dėl iššalimo buvo padaryta šių Bendrųjų sąlygų § 4 Nr. 2 aprašyta žala ir dėl to, kaip galima įrodyti, atsirado derliaus nuostoliai.

2. Bendroji nuostolių atlyginimo suma

- Bendrųjų sąlygų § 4 Nr. 1 aprašytais krušos, audros, liūtės žalų atvejais, kai draudiminis įvykis atsitinka konkrečiame išsivystymo tarpsnyje, (§ 9 SDRDS) ir visais šių Bendrųjų sąlygų § 4 Nr. 2 aprašytais iššalimo žalų atvejais, susidarę derliaus nuostoliai neatlyginami, tačiau išmokamas sutarties sudarymo metu sutartas fiksuotas atsėjimo nuostolių atlyginimo dydis. Šis fiksuotas atsėjimo nuostolių atlyginimo dydis skirtas pa-dengti žalų įvykio išlaidas ir sąnaudas, reikalingas dirvos perarimui ar apdraustų pasėlių sutvarkymui, dirvos paruošimui sėjai, ir išlaidas

to paties ploto atsėjimui ta pačia ar kita augalų rūšimi. Ar būtinas toks „Atsėjimas su nuostolių atlyginimo dydžiu“ ir kokią pasėlių dalį reikia atsėti, sprendžia draudikas, apskaičiuodamas nuostolius. Nuo to momento, kai draudikas konstatuoja perarimo būtinybę, sklypas ar sklypo dalis išbraukiamas iš apdraustų sklypų sąrašo, net jeigu draudėjas jo neperaria ar nesutvarko. Naujas pasėlis pateikiamas draudimui pagal Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 3.

- Esant derliaus nuostoliams dėl javų išgulimo (stiebų nulinkimo), kurio vienintelė priežastis buvo liūtis (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.2) ir audra (§ 1 Nr. 3.3), derliaus netekimo kiekis nekompensuojamas, o išmokama tik bendroji Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose nustatyta žalos atlyginimo suma, tokiu būdu atlyginant visus dėl javų išgulimo atsiradusius derliaus nuostolius.
- Už patirtas stichinės sausros (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.4) arba ilgalaikio lietaus (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.6) žalos, neišskiriant kiekybinius ar kokybinius nuostolius, atlyginama, jeigu kitaip nesusitarta, ne daugiau nei SDRDS numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas), nepasaint didesnės žalos įrodymo. Draudimo suma yra laikoma apdraustos rizikos ar įvykio nustatymo dieną esanti draudimo suma.

3. Kumuliacinės žalos

Jeigu apdraustos žalos negalima vienareikšmiškai priskirti prie draudimo rizikos ar prie šiose sąlygose aprašytų žalos požymių, tai priskyrimą prie tam tikros apdraustos žalos šių sąlygų prasme lemia dominuojanti tikimybė ar vyraujanti žalos požymio dalis.

4. Papildomas draudimas

Jeigu pagal šias sąlygas apdrausta žala (plg. §5 paragrafo Nr. 1 ir 2) nepilnai padengia draudimo vertę, draudėjas turi teisę sudaryti papildomą draudimo sutartį. Tačiau tokiu atveju visų draudimo sutarčių draudimo suma negali būti didesnė už draudimo vertę.

§ 6 Nedraudžiamos žalos ir išlaidos

1. Nedraudžiamos žalos (nedraudžiamiaji įvykiai)

Draudikas neatsako už žalos, kurios

- kaip apdraustų rizikų pasekmės jau buvo įvykusios įsigaliojus draudimo sutarčiai;
- atsiranda dėl to, kad nusižengiama geros profesinės praktikos principams arba netaikomos tvarkingo ūkininkavimo priemonės (pvz. nekvalfikuotas, pavėluotas tręšimas ar augalų apsaugos priemonių panaudojimas, nepakankamas žemės įdirbimas, grubios auginimo ir sėjomainos klaidos, agrotechninių terminų ir metodų nesilaikymas);
- atsiranda po žalą sukėlusio įvykio todėl, kad buvo nusižengta gerai profesinei praktikai;
- atsiranda, kai dėl nepalankių oro sąlygų negalima nuimti derliaus (negalima įvažiuoti į laukus);
- atsiranda dėl kitų nei § 1 Nr. 3 apdraustų rizikų, kaip pvz. lauko užtvindymas;
- atsiranda dėl kitų nei § 4 išvardintų žalą sukėlusiu įvykių ir žalos požymių, kaip pvz. vandens susikaupimo ant sklypo dirvos paviršiaus arba augalų, ar jų dalių puvinio susidarymo, net jeigu tai yra liūtės ar ilgalaikio lietaus pasekmė;
- atsiranda dėl javų, aliejinių ir ankštinių augalų išgulimo, išskyrus liūtės ar audros sukeltus javų stiebų nulinkimus ir lūžius apatinėje stiebo dalyje;
- atsiranda dėl griukių išgulimo.

2. Nedraudžiamos išlaidos

Draudikas, jeigu nesusitarta kitaip, išskyrus šių Bendrųjų sąlygų § 5 Nr. 2 numatytus atvejus, neatsako už išlaidas, kurios draudėjui atsiranda tvarkant ar naikinant po draudiminio įvykio pažeistas ar sunaikintas augalų rūšis.

§ 7 Bendrosios išimtytys

- Draudimo apsauga neapima žalų, kurios atsiranda dėl
  - karo, į karą panašių įvykių, pilietinio karo, revoliucijos, maišto ar sukilimo,
  - valstybės vidaus neramumų,
  - branduolinės energijos, branduolinio spinduliavimo ar radioaktyvių medžiagų poveikio,
  - vyriausybės ar valstybinių žinybų nurodytų pasėlių apribojimų ar draudimo sėti pasėlius nepaisymo.
- Draudikas neprivalo atlyginti žalą, kai draudėjas draudiminį įvykį sukelia tyčia.

§ 8 Draudiko atsakomybės laikotarpis draudimo laikotarpiu

Draudiko atsakomybės laikotarpis, jeigu nesusitarta kitaip, yra apdraustos augalų rūšies vegetacijos periodas. Atskiriems žemės ūkio augalams, draudiko atsakomybės pradžia ir pabaiga, vegetacijos periodo metu, nurodoma Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų nuostatomis ir draudimo sutartyje fiksuotais susitarimais.

Bet koku atveju, draudiko atsakomybė baigiasi su apdraustų augalų rūšių derliaus nuėmimu arba su pasėlių ploto suarimu ar sutvarkymu.

II. Ikisutartinės draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos

§ 9 Ikisutartinės draudėjo pareigos

1. Pareiga suteikti teisingą ir pilną informaciją apie rizikos aplinkybes

- Informacijos atskleidimo ir pranešimo pareiga
Prieš sudarant draudimo sutartį, draudėjas privalo raštu suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudiminio įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai), jeigu tos aplinkybės nėra ir neturi būti žinomos draudikui.
Svarbiausiomis aplinkybėmis, apie kurias draudėjas privalo informuoti draudiką, laikomos aplinkybės, nurodytos draudimo sąlygose ir draudimo paraiškoje, taip pat aplinkybės, turinčios reikšmę tokiai informacijai, apie kurią draudikas ar jo atstovas prašė draudėjo pranešti raštu ir kuri yra svarbi draudiko apsisprendimui sudaryti sutarto turinio draudimo sutartį. Draudėjas taip pat yra įpareigotas suteikti informaciją kuomet jau yra pateikęs paraišką sudaryti draudimo sutartį, bet dar prieš jos patenkinimą (sutarties sudarymą), jeigu draudikas teksto forma užduoda klausimus.
Draudėjas turi atskleisti informaciją, ar ir kokia apimtimi apdraudžiamuose pasėliuose yra kokių nors derlingumą mažinančių ar naikinančių pažeidimų ar sunaikinimų; ypatingai svarbu pranešti ar šiuose plotuose buvo ankstesnių žalų, kurių priežastimi buvo draudimo rizikos pagal šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 1 antrąjį sakinį ar draudiminis įvykis pagal šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 1 trečiąjį sakinį.
- Pareiga nurodyti kitas draudimo sutartis
Draudėjas privalo informuoti draudiką ir apie visas draudimo sutartis, kuriomis draudžiami augalai jau apdrausti arba turi būti papildomai apdraudžiami nuo tos pačios rizikos, taip pat pranešti apie šių sutarčių sąlygas (augalų rūšys, draudimo suma ir draudiminiai įvykiai).
- Atsakomybė už teisingus duomenis
Draudėjas atsako už draudikui ar jo atstovui pateiktų duomenų teisingumą ir pilnumą.
- Pareiga leisti apžiūrėti pasėlių ir augalų plotus
  - Draudėjas privalo sudaryti draudikui galimybę apžiūrėti pasėlių plotus, kuriuose auginamos draudžiamos augalų rūšys. Tam tikslui jis privalo draudikui pareikalavus savo lėšomis parodyti jam pasėlių plotus ir draudžiamus augalus.
  - Draudėjas privalo leisti draudikui ir žalų ekspertams apžiūrėti pasėlių plotus su bepiločiais orlaiviais (UAV) – dronais, sraigtasparniais ar kitais skraidomaisiais aparatais, padaryti pasėlių plotų ir augalų aeronuotraukus bei jas įvertinti ar perduoti įvertinimui.

2. Teisinės pasekmės, dėl neatsargumo pažeidus pareigą suteikti informaciją

- Sutarties pakeitimas
Jeigu draudėjas dėl neatsargumo pažeidė šio paragrafo Nr. 1 nurodytas pareigas ir jeigu draudikas, net žinodamas nepraneštas rizikos aplinkybes, būtų sudaręs sutartį kitomis sąlygomis, tai draudikas privalo ne vėliau kaip per du mėnesius nuo šių aplinkybių sužinojimo pasiūlyti draudėjui pakeisti draudimo sutartį, pakeičiant draudimo įmoką. Jeigu draudėjas nesutinka su šiuo pakeitimu arba per vieną mėnesį neatsako į pateiktą pasiūlymą, draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutarties nutraukimo.
Jeigu draudėjas dėl neatsargumo pažeidė šio paragrafo Nr. 1 nurodytas pareigas ir jeigu draudikas, net žinodamas nepraneštas rizikos aplinkybes, būtų sudaręs sutartį kitomis sąlygomis, tai įvykus draudiminiam įvykiui draudikas privalo išmokėti draudimo išmokos, kuri būtų išmokama draudėjui įvykdžius šio paragrafo Nr. 1 numatytą pareigą, dalį, proporcingą sutartos draudimo įmokos ir draudimo įmokų, kurios būtų nustatytos draudėjui, jeigu jis būtų įvykdęs šio paragrafo Nr. 1 numatytą pareigą, santykiui.
  - Draudimo sutarties nutraukimas
Jeigu draudėjas dėl neatsargumo pažeidė šio paragrafo Nr. 1 minėtas pareigas ir jeigu draudikas, žinodamas aplinkybes, apie kurias draudėjas neinformavo dėl neatsargumo, nebūtų sudaręs draudimo sutarties, tai jis per du mėnesius nuo sužinojimo, kad draudėjas pažeidė šio paragrafo Nr. 1 nurodytas pareigas, turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį.
Įvykus draudiminiam įvykiui, draudikas turi teisę atsakyti išmokėti draudimo išmoką, jeigu nei vienas draudikas, žinodamas aplinkybes, kurių draudėjas nenurodė, nebūtų sudaręs tokios draudimo sutarties.
- #### 3. Teisinės pasekmės, tyčia pažeidus pareigą suteikti informaciją
- Jeigu po draudimo sutarties sudarymo nustatoma, kad draudėjas suteikė draudikui žinomai melagingą ar nepilną informaciją apie aplinkybes, nu-

matytas šio paragrafo Nr. 1, tai draudikas greta šio paragrafo Nr. 2 nurodytų teisių turi teisę reikalauti pripažinti draudimo sutartį negaliojančia. Sutarties pripažinimas negaliojančia negalimas tokiais atvejais, kai aplinkybės, kurias draudėjas tyčia nuslėpė arba apie kurias informavo nepilnai, išnyko iki draudiminio įvykio ar neturėjo įtakos draudiminiam įvykiui.

4. Draudėjo atstovas

Jeigu draudimo sutartį sudaro draudėjo atstovas, tai taikant šio paragrafo Nr. 1 ir 2 reikia įvertinti tiek atstovo žinojimą ir klastą, tiek ir draudėjo žinojimą ir klastą. Draudėjas tik tuomet gali remtis faktu, kad pareigos buvo pažeistos dėl neatsargumo, kai nei atstovas nei draudėjas negali būti apkaltinti dėl tyčios.

§ 10 Ikisutartinės draudiko pareigos

1. Informacijos pateikimas

Draudikas privalo suteikti draudėjui visą sutarties sudarymui reikalingą informaciją, juolab įteikti Draudimo sąlygas. Draudėjas gauna paraiškos sudaryti draudimo sutartį kopiją.

2. Pareiga laikytis konfidencialumo

Draudikas privalo konfidencialiai elgtis su informacija, gauta iš draudėjo ar kitų institucijų šio paragrafo Nr. 1 pagrindu, išskyrus įstatymais nustatytas išimtis.

§ 11 Ikisutartinės draudiko teisės

Draudikas turi teisę patikrinti iš draudėjo gautą informaciją, kuri yra svarbi jo apsisprendimui, sudaryti sutarto turinio draudimo sutartį. Be to, draudikas turi teisę gauti informaciją apie pasėlių plotus ir draudžiamus augalus (pvz. duomenis apie žemę ir pasėlius). Draudikas juolab turi teisę apžiūrėti pasėlių plotus, kuriuose auginami draudžiami žemės ūkio augalai.
Draudikas turi teisę atmesti draudimo paraišką.

III. Draudiminiai santykiai

§ 12 Draudimo sutartis

1. Sąvoka

Draudimo sutartį sudaro draudimo liudijimas (polisas), Bendrosios draudimo sąlygos, Specialiosios draudimo sąlygos, Papildomos draudimo sąlygos, paraiška sudaryti draudimo sutartį, ir, jeigu susitarta, kitos rašytinės individualios sąlygos.

2. Draudimo sutarties apimtis

Su draudėju kiekvienai augalų grupei (plg. šių sąlygų §2) sudaroma teisiškai savarankiška draudimo sutartis, kuri apima visus draudėjo apsėtus ar apso-dintus pasėlių plotus, kurie apsėti ar apso-dinti apdraustos augalų grupės augalų rūšimi. Draudimo sutartyje nurodomi draudžiami pasėliai pagal augalų grupę. Apdraustos augalų rūšys nurodomos pranešime apie pasėlių plotus.

3. Paraiška sudaryti draudimo sutartį

Paraiška sudaryti draudimo sutartį turi būti pateikiama raštu. Pateikta paraiška įpareigoja draudėją 3 savaitėms. Paraišką gali pateikti ir įgaliotas asmuo; šis įgaliotinis draudikui turi pateikti įgaliojimo rašto originalą.

4. Paraiškos sudaryti draudimo sutartį turinys

- Draudėjas, kaip fizinis asmuo, paraiškoje sudaryti draudimo sutartį turi nurodyti savo pavardę, vardą, gyvenamosios vietos adresą korespondencijai ir asmens kodą, o kaip juridinis asmuo – įmonės pavadinimą, turintį atstovavimo teisę asmenį ir įmonės buveinę; jeigu pati įmonės veiklos vieta yra kitoje vietoje, būtina papildomai nurodyti ir šią įmonės veiklos vietą. Paraiškoje taip pat turi būti nurodoma įmonė, įmonės savininkas ir įmonės kodas. Įmonė šia prasme yra žemės ūkio įmonė, žemės ūkio bendrovė ar ūkininko ūkis. Jeigu draudėjas administruoja įmonę su keliomis veiklos vietomis (gamybos vietomis), tai jis privalo paraiškoje sudaryti draudimo sutartį nurodyti, kurias veiklos vietas draudimas turi apimti.
- Paraiškoje sudaryti draudimo sutartį draudėjas dar privalo nurodyti:
  - visų įmonei priklausančių, augalininkystei tinkamų sklypų bendrą plotą hektarais (ha) ir arais (a), net jeigu šiuo momentu šie sklypai nenaudojami augalininkystei (pvz. dėl gamybos nutraukimo);
  - atitinkamai augalų grupei pasirinktą draudimo paketą;
  - pirmisiais draudimo metais – atitinkamos augalų grupės pasėlių plotus ir pasirinktą hektaro draudimo sumą (hektaro vertę) (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų §21 Nr. 2); šiuo atveju reikia atskirti žeminius ir vasarinius augalus (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4);
- Paraiškoje sudaryti draudimo sutartį reikia nurodyti numatomą sutarties trukmę.

5. Draudimo sutarties įsigaliojimas

Trijų savaičių laikotarpyje draudikas apsisprendžia dėl draudėjo paraiškos sudaryti draudimo sutartį. Draudėjo paraiška patenkinama išduodant draudimo liudijimą - polisą. Draudikas turi teisę atmesti draudėjo paraišką.

6. Draudimo apsaugos pradžia

Draudimo apsauga prasideda kitos dienos, einančios po poliso išrašymo

dienos, 00:00 val., jeigu draudimo liudijime nenurodytas kitas laikas.

7. Pirmoji draudimo įmoka

Pirmoji draudimo įmoka reikalaujama kartu su paraiška; ją reikia įmokėti į paraiškoje nurodytą banko sąskaitą per 5 dienas nuo mokesčio pranešimo gavimo.

Mokėjimas laikomas atliktu, kai pinigai įplaukia į draudiko sąskaitą.

Draudėjui nesumokėjus pirmosios draudimo įmokos nurodytais terminais, paraiška laikoma nepriimta, draudimo sutartis tuo atveju laikoma nesudaryta.

8. Pareiga pranešti apie pasėlių plotus

Po draudimo sutarties sudarymo draudėjas privalo pateikti pasėlių plotus, kaip to reikalaujama šių Bendrųjų sąlygų § 20.

9. Bendras draudimo sutarties pakeitimas

Draudikui ir draudėjui raštu susitarus gali būti keičiama draudimo sutartis, nebent dėl ypatingų priežasčių draudimo taisyklių atskiruose paragrafuose jau numatytos tam tikros nuostatos.

§ 13 Keletas draudikų (dvigubas draudimas)

1. Pareiga pranešti

Draudėjas, kuris draudžiamos augalų rūšies pasėlius nuo tos pačios rizikos apdraudžia pas keletą draudikų, apie kitą draudimo sutartį privalo pranešti draudikui per 7 kalendorines dienas. Pranešime turi būti nurodomas kitas draudikas, su juo sudaryta draudimo sutartis ir draudimo suma.

2. Draudimo apsauga ir nuostolių atlyginimas dvigubo draudimo atveju

a) Jeigu tie patys žemės ūkio augalai (draudimo objektas) nuo tos pačios rizikos apdraudžiami keliomis draudimo sutartimis su skirtingais draudikais, egzistuoja dvigubas draudimas. Jeigu tokio dvigubo draudimo atveju draudimo suma viršija draudimo vertę, draudimo išmoka, kurią privalo mokėti kiekvienas draudikas, sumažinama proporcingai draudimo sumos sumažinimui pagal atitinkamą draudimo sutartį. Atitinkamai taikytinos ir šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 10 nuostatos dėl draudimo padidintomis sumomis.

b) Draudėjas, sužinojęs apie dvigubą draudimą, privalo nedelsdamas nutraukti draudimo sutartį, dėl kurios atsirado dvigubas draudimas. Tokią pačią teisę su juo sudarytos draudimo sutarties atžvilgiu turi draudikas, jeigu susiduriama su draudimo sutartimi, dėl kurios atsirado dvigubas draudimas.

3. Draudimo vertės mažėjimas

Šio paragrafo Nr. 2 ir Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 10 nuostatos taikytinos ir tuomet, kai dvigubas draudimas atsiranda dėl to, kad po keleto draudimo sutarčių sudarymo sumažėjo draudimo vertė.

Jeigu tokiu atveju draudimo sutartys sudarytos tuo pačiu metu arba su draudikų sutikimu, draudėjas tegali reikalauti tik proporcingo draudimo sumų ir draudimo įmokų sumažinimo.

§ 14 Draudimo santykių perėjimas (teisės į pasėlius ir augalų derlių pasikeitimas)

1. Draudimo sutarties perėjimas

a) Jeigu kas nors pardavimui, užfrukto teisės pasikeitimo, nuomos sutarties ar panašių teisinių santykių pagrindu įgauna teisę į apdraustų pasėlių ir augalų derlių (taip vadinamas teisės į pasėlius ir augalų derlių pasikeitimas), tai nuo teisių į šį derlių perėmimo momento, jų perėmėjas vietoj draudėjo įgyja iš egzistuojančių draudiminių santykių išplaukiančias teises ir pareigas. Tai galioja taip pat ir nuomos objekto grąžinimo ar panašių santykių pasibaigimo atvejais. Draudimo sutartis pereina naujam teisės į pasėlius ir augalų derlių savininkui su iš egzistuojančių draudiminių santykių išplaukiančiu turiniu tokia apimtimi, kuria teisių perėmėjas įgijo teisę į pasėlius ir augalų derlių.

b) Jeigu teises perimantis ūkininkas jau prieš teisės į pasėlius ir augalų derliaus pasikeitimą juose ūkininkauja, atitinkamai galioja šio paragrafo Nr. 1.a).

2. Pareiga mokėti draudimo įmoką draudimo sutarties perėjimo atveju

Ankstesnis draudėjas ir teisių perėmėjas už draudimo laikotarpio, kuriame pereina draudiminiai santykiai, draudimo įmoką, atsako kaip bendraskolniai. Dėl atsakomybės nutraukiant draudimo sutartį, kai keičiamos teisės į pasėlius ir augalų derlių, žiūrėti šio paragrafo Nr. 6.

3. Pranešimo ir įrodymo pareiga pasikeitus teisę į pasėlius ir augalų derlių turinčiam asmeniui

Apie pasikeitimą pasėlių ir augalų derliaus teisėje draudėjas ir teisių perėmėjas privalo nedelsiant raštu informuoti draudiką. Šiame pranešime apie pasikeitimą asmens, kuriam priklauso teisė į pasėlius ir augalų derlių, turi būti nurodytas ankstesnio draudėjo ir naujo teisės turėtojo vardas, pavardė arba įmonė bei adresas; be to jame turi būti pranešama, su kuriuo sklypu susijęs pasėlių ir augalų derliaus teisės pasikeitimas ir kokiu momentu jis įvyko. Draudikui pareikalavus, visi šie duomenys turi būti įrodyti. Draudėjas dėl savo kaltės neįvykdęs pranešimo pareigos privalo atlyginti draudiko nuostolius.

4. Draudimo išmokos mokėjimas draudimo sutarties perėjimo atveju

a) Jeigu draudiminis įvykis atsitinka draudimo sutarties perdavimo

teisių perėmėjui metu ir draudimo išmoka už su draudimo sutarties perėjimu susijusius sklypus dar nebuvo ar buvo nepilnai išmokėta, tai ankstesnysis draudėjas ir teisių perėmėjas privalo bendrame pareiškime kartu su pranešimu apie pasikeitimą nustatyti, kam ir kokio dydžio turi būti išmokėta ši, dar neišmokėta draudimo išmoka.

b) Kol teisių perėmėjas dar nepranešė draudikui apie draudimo santykių perėjimą, draudimo išmoką, kurią draudikas išmokėjo buvusiam draudėjui, teisių perėmėjas turi traktuoti kaip išmokėtą jam, išskyrus atvejus, kai draudikas žinojo apie pasėlių ir augalų derliaus teisės pasikeitimą atitinkamuose sklypuose.

5. Draudiko teisė nutraukti sutartį

Jeigu yra vienas iš šio paragrafo Nr. 1 aprašytų pasikeitimo pasėlių ir augalų derliaus teisėje atvejų, draudikas turi teisę nutraukti sutartį su teisių perėmėju, laikydamasis vieno mėnesio termino. Draudikas turi teisę nutraukti sutartį tik per vieną mėnesį nuo sužinojimo apie pasikeitimą pasėlių ir augalų derliaus teisėje.

6. Draudimo įmokos skolininkas draudimo sutarties nutraukimo atveju

Jeigu, įvykus pasikeitimui pasėlių ir augalų derliaus teisėje, draudikas nutraukia draudimo santykius (plg. šio paragrafo Nr. 5), tai draudimo įmoką už draudimo laikotarpį, kada nutraukiami draudimo santykiai, draudikui privalo sumokėti tik ankstesnis draudėjas; šiuo atveju teisių perėmėjas neatsako už draudimo įmokos sumokėjimą.

7. Atitinkamas draudimo sutarties nuostatų netaikymas priverstinio teismo sprendimo vykdymo atveju

Jeigu pasikeitimas įvyksta dėl priverstinio teismo sprendimo vykdymo veiksmų, tai šio paragrafo Nr. 1 iki Nr. 6 negalioja.

§ 15 Draudimo sutarties trukmė

1. Draudimo sutarties galiojimo terminas

Draudimo sutartis sudaroma mažiausiai vieneriems metams arba keleriems; ji sudaryta draudimo liudijime nurodytam terminui.

Pasibaigus nustatytam draudimo sutarties terminui, ji prasitęsia automatiškai atitinkamai kitiems metams, jeigu ji nenutraukiama šio paragrafo Nr. 3 nurodytu laiku.

2. Draudimo periodas

Draudimo periodas yra kalendoriniai metai.

3. Draudimo sutarties pasibaigimas

Jeigu draudimo sutartis turi pasibaigti nustatyto sutarties galiojimo termino pabaigoje, apie šį nutraukimą būtina pranešti kitai sutarties šaliai ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki sutarties pasibaigimo. Sutarties nutraukimas privalo būti apiformintas raštu.

4. Sutarties nutraukimas prieš terminą

a) Vėlesnis galimybės atsitikti draudiminiam įvykiui išnykimas

Draudimo sutartis gali būti nutraukiama prieš numatytą sutarties galiojimo terminą, jeigu po sutarties sudarymo išnyksta draudiminio įvykio atsitikimo galimybė dėl aplinkybių, kurios nesusiję su draudiminiu įvykiu. Toks draudiminio įvykio atsitikimo galimybės išnykimas yra tuomet, kai draudimo sutartyje nurodytos augalų rūšys nebepali būti auginamos sklypuose, kadangi sklypai negali būti naudojami augalininkystei (pvz. dirbamos žemės paskirties pakeitimas į žemę statybai). Laikinas dirbamos žemės nenaudojimas arba tam tikro pasėlių ploto išbraukimas iš draudimo draudiminiu laikotarpiu dėl tvarkymo, perarimo ar derliaus nuėmimo, nesąlygoja draudiminio įvykio atsitikimo galimybės išnykimo.

b) Teisės nutraukti draudimo sutartį prieš terminą, kai vienas iš sutarties partnerių pažeidžia savo pareigas, nustatomos šių Bendrųjų sąlygų § 17, o specialūs atvejai apibrėžiami atskiruose šių sąlygų paragrafuose.

§ 16 Draudimo įmoka sutarties nutraukimo prieš terminą atveju

1. Draudimo sutarties nutraukimo prieš pasibaigiant draudimo laikotarpiui atveju, draudikui už šį draudimo laikotarpį priklauso toji draudimo įmokos dalis, kuri yra proporcinga draudimo sutarties galiojimo laikotarpiui. Jeigu draudėjas prieš terminą nutraukia draudimo sutartį, jau įmokėtos draudimo įmokos draudėjui negrąžinamos.

2. Jeigu prasidėjus draudimui išnyko galimybė atsitikti draudiminiam įvykiui (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 15 Nr. 4.a) ir jeigu draudėjas dėl šios priežasties prieš terminą nutraukia draudimo sutartį, draudikui priklauso toji įmokos dalis, kuri yra proporcinga draudimo sutarties galiojimo laikotarpiui.

IV. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu

§ 17 Teisinės pasekmės draudėjui pažeidus savo pareigas

a) Ir draudikas, ir draudėjas turi teisę nutraukti draudimo sutartį, jeigu vienam iš jų tampa žinoma, kad kita sutarties šalis pažeidė esmines

draudimo sutarties sąlygas ir pareigas. Jeigu sutartis nutraukiama draudėjo reikalavimu, draudėjas turi teisę reikalauti draudimo įmokų, už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, grąžinimo, jeigu draudimo sutartis pažeista draudiko kalte. Jeigu draudimo sutartis nutraukiama draudiko reikalavimu, draudėjui, nustačius jo kaltę dėl draudimo sutarties pažeidimo, draudimo įmoka negrąžinama.

- b) Teisinės pareigų pažeidimo pasekmės nustatytos atitinkamuose paragrafuose, kur detaliau nurodytos ir pačios pareigos.
- c) Draudėjas atsako ir už trečiųjų asmenų, tarp jų ir jo samdomų darbuotojų, kurie vykdo jo sutartinius įsipareigojimus ar jį atstovauja, veiksmus ir draudimo sutarties pažeidimus.

§ 18 Draudiko pareigos ir teisės draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu

Pareigos

Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu draudikas, draudėjui paprašius, privalo jam išduoti draudimo liudijimo, paraiškos sudaryti draudimo sutartį, draudimo sąlygų ir kitų, su draudimo sutartimi susijusių dokumentų, kopijas, jeigu draudėjas apmoka su tuo susijusias išlaidas.

Draudikas privalo konfidencialiai elgtis su informacija apie draudėją ir jo turtingą padėtį, taip pat su informacija apie kitus asmenis, kurią jis gauna draudimo sutarties pagrindu, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus.

Teisės

Draudikas pasilieka teisę rudens apžiūros metu patikrinti apdraustų pasėlių būklę. Dėl pasėlių plotų ar augalų neatitikimo draudimui, draudikas turi teisę išimti iš draudimo atskirus pasėlių plotus ar plotų dalis, grąžindamas draudimo įmoką už šiuos plotus.

§ 19 Draudėjo pareigos prieš draudiminį įvykį

1. Bendras principas

Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu iki įvykstant draudiminiam įvykiui, draudėjas privalo vykdyti visas draudimo sutartyje nustatytas ir Bendrosiose, ir Specialiosiose sąlygose, numatytas pareigas.

2. Bendrai galiojančios pareigos

Draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu, draudėjas privalo nedelsdamas informuoti draudiką raštu apie neteisėtai ar nepilnai prieš sutarties sudarymą pateiktą informaciją ir ją pakoreguoti. Draudėjas turi bet kuriuo metu suteikti draudikui galimybę patikrinti, ar laikomasi draudimo sutartyje nustatytų ir draudimo sąlygose numatytų pareigų.

3. Ypatingos pareigos

Atitinkamuose paragrafuose detaliai aprašytos ypatingosios pareigos ir nustatytos teisinės šių pareigų pažeidimo pasekmės.

4. Rizikos padidėjimas

- a) Kai draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu iš esmės pasikeičia sutartyje nustatytos aplinkybės, dėl kurių padidėja ar gali padidėti draudimo rizika, draudėjas, kai jam tai tampa žinoma, privalo apie tai nedelsdamas informuoti draudiką.

Draudikas, kuriam buvo pranešta apie draudimo rizikos padidėjimą, turi teisę reikalauti draudimo sutarties sąlygų pakeitimo arba draudimo įmokos padidinimo. Jeigu draudėjas tokiu atveju nesutinka su draudimo sutarties pakeitimu ar su draudimo įmokos padidinimu, draudikas turi teisę kreiptis į teismą su paraiška nutraukti draudimo sutartį arba pritaikyti ją pasikeitusiems esminėms aplinkybėms. Jeigu draudėjas nepraneša draudikui apie rizikos padidėjimą, draudikas turi teisę reikalauti nutraukti draudimo sutartį ir reikalauti nuostolių atlyginimo, kiek jų nepadengia gautos draudimo įmokos.

- b) Draudimo rizikos padidėjimo atvejais laikoma
  - dirbamų plotų padidėjimas sutarties galiojimo laikotarpiu, kuriuose auginami apdrausti augalai, jeigu jie nebuvo jau paminėti pranešime apie pasėlių plotus;
  - kitos augalų rūšies auginimas pasėlių plote negu ta, kuri buvo nurodyta pranešime apie pasėlių plotus;
  - bet koks ūkininkavimo rūšies pakeitimas (tradicinis ar ekologinis ūkininkavimas).
- c) Jeigu atsiranda nauji pasėlių plotai arba auginami nauji augalai, draudėjas privalo apie tai papildomai pranešti, kaip tai nurodyta šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 3.

V. Pasėlių plotų pateikimas draudimui, draudimo suma

§ 20 Pasėlių plotų pateikimas draudimui

1. Pareiga pateikti pasėlius draudimui

Draudėjas privalo kiekviename draudimo laikotarpyje pranešti apie savo pasėlių plotus.

Draudėjas, drausdamas pasėlius, privalo nurodyti draudikui visus pasėlių plotus, kurie yra apšėti/apsodinti draudžiamos augalų grupės augalų rūšimi. Atskiros augalų rūšys arba sklypai negali būti išskiriami iš draudimo.

Be to reikia laikytis šio paragrafo Nr. 5 nurodytų terminų.

2. Pranešimo apie pasėlių plotus turinys

- a) Pranešime apie pasėlių plotus draudėjas privalo nurodyti kiekvieną sklypą, kuris atitinkamame draudimo laikotarpyje buvo apšėtas apdraustos augalų grupės augalų rūšimi arba bus apšėtas draudimo galiojimo laikotarpiu. Sklypas šia prasme - tai draudėjo nuosekliai naudojamas pasėlių plotas, kuriame auginami vienos rūšies žemės ūkio augalai.
- b) Kiekviename pranešime apie pasėlių plotus privaloma nurodyti šiuos duomenis:
  - sklypo padėtis, nurodant seniūniją ir savivaldybę,
  - sklypo pavadinimas, lauko bloko nr. bei žemės sklypo nr.,
  - sklype auginama augalų rūšis,
  - sklypo plotas, nurodant hektarais (ha) ir arais (a),
  - atitinkamos augalų rūšies ūkininkavimo būdas.
- c) Pranešime apie pasėlių plotus kiekvienam sklypui turi būti nurodyta hektaro vertė pagal šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 2.
- d) Jeigu susitarta, esant tam tikriems augalams bei ypatingiems auginimo metodams, draudikas gali reikalauti papildomų duomenų.

3. Vėlesnis pranešimas apie pasėlių plotus

Apie pasėlių plotus, kuriuos draudėjas pradėjo įdirbinėti jau po įvykusio plotų surašymo, turi būti pranešta vėliau.

Jeigu sklypas, po jau atlikto pranešimo apie pasėlių plotus, iš naujo apšėjamas apdrausta augalų rūšimi, draudėjas privalo apie šį sklypą vėl pranešti draudikui (taip vadinamas vėlesnis pranešimas apie pasėlių plotus), vėliausiai per savaitę nuo sudygimo ar nuo daigų išsodinimo. Šiame pranešime turi būti visi šio paragrafo Nr. 2.b) iki 2.d) nurodyti duomenys. Draudimo apsauga, pagal šį vėlesnį pranešimą apie pasėlių plotus, prasideda pagal šio paragrafo Nr. 6.

4. Pranešimo apie pasėlių plotus forma

Pranešimas apie pasėlių plotus, jeigu nesutarta kitaip, turi būti atliktas raštu arba elektroniniu būdu.

5. Pranešimo terminai

Pranešimą apie pasėlių plotus būtina pateikti kiekvienais metais kuo anksčiau, o vėliausiai Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose § 5 ar draudimo sutartyje nustatytais terminais.

Pirmaisiais draudimo metais pranešimas apie pasėlius pateikiamas kartu su paraiška sudaryti draudimo sutartį. Jeigu pateikiant paraišką sudaryti draudimo sutartį pirmajame pranešime apie pasėlių plotus figūruoja tik žieminiai augalai, vasarinius augalus draudėjas privalo nurodyti kitame pranešime apie pasėlių plotus, Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 nurodytu laiku.

6. Su pranešimu apie pasėlių plotus susijusi draudimo apsauga

Su pranešimu apie pasėlių plotus susijusi draudiko atsakomybė prasideda tik įregistruvus pranešimą apie pasėlių plotus (pagrindinis pasėlių įregistravimas); tai galioja ir papildomam pranešimui apie pasėlių plotus. Draudimo apsauga pagal pranešimą apie pasėlių plotus, prasideda 12.00 valandą dienos dvi dienos po to, kai draudikas gauna pranešimą apie pasėlių plotus, jeigu draudimo apsauga pagal šių Bendrųjų sąlygų § 12 Nr. 6 jau buvo prasidėjusi, jeigu draudimo apsauga nesustabdoma (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 24 Nr. 4) ir patenka į draudiko atsakomybės laikotarpį (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 8).

7. Teisinės pasekmės nesilaikant pranešimo apie pasėlių plotus pateikimo tvarkos

- a) Nepilnas, neteisingas pranešimas apie pasėlių plotus

Jeigu pateiktas pranešimas apie pasėlių plotus yra nepilnas ar neteisingas, draudėjas privalo nedelsdamas ištaisyti tą klaidą, kai tik jis ją pastebėjo. Dėl draudimo apsaugos pagal pataisytą pranešimą žiūrėti šio paragrafo Nr. 6.

Jeigu draudikas, ryšium su draudiminiu įvykiu ar tikrindamas pateiktus pasėlių plotus, nustato, kad pranešimas apie pasėlių plotus yra nepilnas ar neteisingas, ir, jeigu draudėjas šį nepilnumą ar neteisingumą galėjo pastebėti, tačiau nepaisant to neatliko jokių papildymo ar pataisymo veiksmų, draudikas turi teisę apskaiciuoti draudimo įmoką pagal tokią draudimo sumą, kuri būtų buvusi, jeigu draudėjas pranešime apie pasėlių plotus būtų nurodęs teisingus ir pilnus duomenis, išskyrus tuos atvejus, kai draudėjas už nepilnumą ir neteisingumą neatsako.

Draudiko atsakomybė, kol jis draudėjo pranešime apie pasėlių plotus nenustatė trūkumų ar neteisingumų, apsiriboja neteisingame ir nepilname pranešime apie pasėlių plotus nurodytais sklypais ir augalais. Draudiko atsakomybė už pranešime apie pasėlių plotus nenurodytus augalus, kuriems draudikas apskaiciavo draudimo įmoką, prasideda 12.00 valandą dienos dvi dienos po to, kai draudikas surado klaidą, jeigu draudimo apsauga pagal šių Bendrųjų sąlygų § 12 Nr. 6 jau buvo prasidėjusi, jeigu draudimo apsauga nesustabdoma (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 24 Nr. 4) ir patenka į draudiko atsakomybės laikotarpį

- (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 8).
- b) Pavėluotas pranešimas apie pasėlių plotus
Jeigu draudėjas nustatytu laiku nepraneša apie pasėlių plotus (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5), draudikas neprivalo skaičiuoti draudimo įmoką pagal pavėluotą pranešimą apie pasėlių plotus; vietoj to, jis draudimo įmoką gali apskaičiuoti pagal preliminarią hektaro vertę (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 22 Nr. 1) arba, pirmaisiais draudimo metais, pagal paraišką sudaryti draudimo sutartį.
- c) Nepateiktas pranešimas apie pasėlių plotus
Jeigu draudėjas neatlieka savo pareigos nepateikdamas pranešimo apie pasėlių plotus, draudikas turi teisę apskaičiuoti draudimo įmoką pagal draudimo sumą, apskaičiuotą pagal preliminarią hektaro vertę (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 22 Nr. 1) arba, pirmaisiais draudimo metais, pagal paraišką sudaryti draudimo sutartį.

8. Papildomi prie pranešimo pridedami raštai

Draudėjas, draudikui pareikalavus, kartu su pranešimu apie pasėlių plotus (plg. šio paragrafo Nr. 1) privalo pateikti informaciją apie pranešimus, susijusius su žemės darbais ir informaciją apie paraiškas valstybinėms institucijoms, juolab apie paraiškas paramai gauti (pateikiant pvz. pasėlių plotų naudojimą įrodantį raštą). Jeigu tokie duomenys yra skaitmeninėje formoje, tai duomenis reikia persiųsti.

§ 21 Draudimo suma

1. Draudimo suma

Draudimo suma sudaroma pagal hektaro vertę. Hektaro vertė, jeigu nesu-sitarta kitaip, nustatoma kartu su pranešimu apie pasėlių plotus (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 2.c).

Kiekvienam tam tikra augalų rūšimi apsėtam sklypui apskaičiuojama atskira draudimo suma, sudauginus pasirinktą hektaro vertę ir plotą, suapvalinant ją iki 100-tų eurų. Pagal pranešimą apie pasėlių plotus nustatyta draudimo suma galioja nuo draudimo apsaugos pagal pranešimą apie pasėlių plotus pradžios (pagal šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 6).

2. Hektaro vertė

Draudėjas turi nurodyti hektaro draudimo sumą (hektaro vertę) kiekvieno draudimo periodu, nustatant ją pagal laukiamo derliaus vertę iš vieno hektaro. Šiuo atveju jis turi nustatyti derlingumo vertę pagal laukiamo derliaus kiekį iš vieno hektaro ir už tą derliaus kiekį gautinos preliminaros rinkos kainos.

Kiekvienam tam tikra augalų rūšimi apsėtam sklypui reikia nurodyti hektaro vertę, suapvalinant ją iki 100-tų eurų.

3. Bendra atsakomybės suma

Sklypo draudimo suma yra bendra atsakomybės suma visai rizikos grupei (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 2). Hektaro vertės padidėjimai ir sumažėjimai turi atitinkamą poveikį visoms rizikos grupėse apdraustoms rizikoms.

4. Draudimo sumos sunaudojimas

Jeigu dėl tos pačios apdraustos rizikos ar dėl skirtingų apdraustų tam tikros rizikos grupės rizikų vienu draudimo laikotarpiu atsitinka daug žalų, tai draudimo suma draudimo laikotarpiu kiekvienam sklypui sumažėja jau išmokėtomis sumomis. Atskirų atitinkamo draudiminio įvykio žalų dydžių procentais apskaičiavimui imama po išmokėtų sumų atskaitymo likusi bendros draudimo sumos dalis.

5. Draudimo vertė esant daug draudimo objektų

Jeigu viena augalų rūšis pasiskirsčiusi daugelyje draudimo objektų, draudimo sumą reikia nurodyti kiekvienam draudimo objektui atskirai.

6. Žemiausia ir aukščiausia hektaro vertė

Draudikas kiekvienai augalų rūšiai kiekvienais metais gali nustatyti žemiausią ir aukščiausią vieno hektaro draudimo vertę. Jeigu draudėjo pranešime apie pasėlius nurodyta žemės sklypo hektaro vertė yra mažesnė už nustatytą žemiausią hektaro vertę, tuomet draudikas turi teisę paaugškinti nurodytą hektaro vertę iki nustatytos žemiausios hektaro vertės. Jeigu draudėjo pranešime apie pasėlius nurodyta žemės sklypo hektaro vertė viršija nustatytą aukščiausią hektaro vertę, tuomet draudikas turi teisę, nurodytą hektaro vertę sumažinti iki nustatytos aukščiausios hektaro vertės.

7. Pasėlių pateikimas draudimui mažesne draudimo verte

Jeigu pranešime apie pasėlius vienos sutarties nurodyta draudimo suma mažesnė daugiau nei 25 % už praėjusių metų arba paskutinio pasėlių pranešimo draudimo sumą, arba pirmaisiais draudimo metais paraiškoje nurodytą draudimo sumą, tuomet draudėjas privalo pagrįsti šį sumažėjimą, nurodant, kas sąlygojo šį draudimo sumos kritimą ir, draudikui pareikalavus, tai įrodyti. Jeigu draudėjas, pareikalavus draudikui, negali dviejų savaičių bėgyje įrodyti, kad šis nukrypimas pateisinamas, tuomet draudikas turi teisę apskaičiuoti draudimo įmoką pagal draudimo sumą, nurodytą praėjusiais metais arba paskutiniam pasėlių pranešime, arba pirmaisiais draudimo metais draudimo paraiškoje.

8. Vėlesnis hektaro vertės padidinimas

Draudėjas ir po atlikto pranešimo apie pasėlių plotus gali paprašyti jo jau nustatytos hektaro vertės padidinimo, jeigu paaiškėja, kad, draudikui

gavus jo pranešimą apie pasėlių plotus, laukiama derliaus vertė yra žymiai didesnė negu jo pranešime nurodyta atitinkama pradinė hektaro vertė. Šis padidinimas galioja tik laikotarpiui po pranešimo apie padidinimą gavimo, negalioja atgaline data ir negalioja jau įvykusiame draudiminiame įvykiui. Padidinta hektaro vertė įsigalioja kitą dieną nuo 12.00 valandos dienos, po to, kai draudikas gavo pranešimą apie hektaro vertės padidinimą.

9. Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas

Draudėjas gali reikalauti hektaro vertės sumažinimo, jeigu po atlikto pranešimo apie pasėlių plotus paaiškėja, kad laukiama sklypo derliaus vertė yra žymiai mažesnė, negu jo pranešime nurodyta atitinkama hektaro vertė. Draudėjas gali reikalauti sumažinimo tik tuomet, jeigu laukiama derlingumo vertė mažesnė daugiau kaip 25 %. Jeigu didelį hektaro vertės sumažėjimą, palyginus su laukiamu derlingumu, sąlygoja pagal šias sąlygas apdraustas draudiminis įvykis, toks hektaro vertės sumažinimas negalimas. Sumažinta draudimo suma įsigalioja kitą dieną nuo 12.00 valandos, po to, kai draudikas gavo pranešimą apie draudimo sumos sumažinimą. Terminai, iki kurių galimas draudimo sumos sumažinimas, priklauso nuo Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų ir nuo draudimo sutarties nuostatų.

10. Draudimas padidintomis sumomis

a) Kai draudimo sutartyje nurodyta draudimo suma viršija draudimo vertę, draudimo sutartis negalioja ta dalimi, kuria viršijama draudimo vertė. Draudimas padidintomis sumomis yra tuomet, kai sklypo draudimo suma laukiamą derliaus vertę viršija daugiau nei 25 %.

Jeigu draudimo padidintomis sumomis nustatymo momento draudimo įmoka dar nėra visiškai sumokėta, likusi draudimo įmokos dalis sumažinama proporcingai draudimo sumos sumažinimo dydžiui. Jau sumokėtos draudimo įmokos draudėjui negrąžinamos.

b) Jeigu draudimo suma buvo padidinta dėl draudėjo apgaulės, draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutartį pripažinti negaliojančia ir atlyginti jam padarytus nuostolius, kiek jų nepadengia gauta draudimo įmoka.

11. Nevisiškas draudimas

Jeigu nustatyta draudimo suma mažesnė už draudimo vertę, tai, įvykus draudiminiam įvykiui, draudikas privalo atlyginti draudėjui (naudos gavėjui) jo patirtų nuostolių dalį, proporcingą draudimo sumos ir draudimo vertės santykiui.

§ 22 Preliminari hektaro vertė

1. Draudimo apsauga prieš pranešimą apie pasėlių plotus

Kiekviename draudimo laikotarpyje draudikas suteikia, jeigu nesu-sitarta kitaip, draudimo apsaugą ribotam laikotarpiui, preliminaros hektaro vertės pagrindu.

2. Preliminarios hektaro vertės sudarymas

Preliminari hektaro vertė, nuo kurios apskaičiuojama kiekvieno sklypo preliminari draudimo suma, priklauso nuo Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 6 ir nuo draudimo sutarties nuostatų.

3. Draudimo apsaugos pagal preliminarią hektaro vertę laikotarpis

- a) Draudimo apsauga, preliminaros hektaro vertės pagrindu, prasideda kartu su draudimo atsakomybės pagal šių Bendrųjų sąlygų § 8 pradžia; konkrečiai ji prasideda Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 3 nurodytais terminais. Ši draudimo apsauga pagal šio paragrafo Nr. 1, pirmaisiais draudimo metais prasideda kartu su draudimo apsaugos pradžia (šių Bendrųjų sąlygų § 12 Nr. 6) ir ne anksčiau.
- b) Draudimo apsauga pagal preliminarią hektaro vertę, baigiasi prasidėjus atsakomybei pagal atitinkamą pranešimą apie pasėlių plotus (šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 6). Tai galioja ir tokiu atveju, kai įteikiamas tik nepilnas pranešimas apie pasėlių plotus. Kitais atvejais draudimo apsauga pagal šio paragrafo Nr. 1 baigiasi vėliausiai Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 6 Nr. 1.b) nurodytais terminais.
- c) Laikotarpiui tarp atsakomybės pagal preliminarią hektaro vertę pabaigos (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 6 Nr. 1. b) ir atsakomybės pradžios pagal pavėluotą pranešimą apie pasėlių plotus su galutine hektaro verte, draudimo apsauga neegzistuoja.

VI. Draudimo įmoka

§ 23 Draudimo įmoka ir papildomi mokėjimai

1. Metinė draudimo įmoka

Metinė draudimo įmoka apskaičiuojama tokiu būdu:

- a) Draudimo įmoka apskaičiuojama pagal įmokos tarifą. Įmokos tarifas nustatomas pagal draudžiamą pasėlio vietos riziką ir pagal atskirų augalų rūšių jautrumą draudžiamoms rizikoms. Draudimo įmoka apskaičiuojama vienam šimtui (100) draudimo sumos eurų.
- b) Jeigu keičiasi vietos rizika arba atskirų augalų rūšių jautrumas draudžiamoms rizikoms, tokiu atveju ateinančio draudimo periodo pradžioje gali keistis draudimo įmokos dydis.

- c) Draudimo įmokos apskaičiavimo pagrindas yra kiekvieno draudimo laikotarpio pranešimo apie pasėlių plotus draudimo suma, jeigu pagal šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 7 nenumatyta kitaip.
- d) Draudimo įmokos priedai nustatomi pagal atitinkamą susitarimą.
- e) Draudimo įmoka nustatoma vadovaujantis šių sąlygų nuostatomis, Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygomis, draudimo įmokos apskaičiavimo nuostatomis, taip pat atskirais atvejais priimtais ypatingais susitarimais.

2. Žalų nebuvimo klasės

Apskaičiuojant įmoką reikia taikyti žalų nebuvimo klasės koeficientą. Žalų nebuvimo klasė nustatoma pagal Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygas.

Po žalos atlyginimo, kitiems derliaus metams žalų nebuvimo klasė keičiasi pagal Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygas.

3. Papildomi mokėjimai

Šalia draudimo įmokos reikia mokėti įstatymu ar valstybės nutarimais numatytas ir susitartas sumas.

§ 24 Draudimo įmokos mokėjimas

1. Įmokos mokėjimas

Draudimo įmoka yra nurodyta pinigų suma, kurią draudėjas, draudimo sutarties sąlygomis, moka draudikui už visam draudimo sutarties galiojimo laikotarpiui suteiktą draudimo apsaugą. Draudikas turi teisę reikalauti mokėti draudimo įmoką dalimis arba reikalauti avansinių mokėjimų.

Visos draudimo įmokos mokamos gavus sąskaitą (mokestinį pranešimą). Pateiktą sąskaitą reikia apmokėti joje nurodytais terminais.

2. Draudimo įmokos nesumokėjimas pasibaigus mokėjimo terminui

- a) Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos mokestiniame pranešime nustatytu laiku, draudikas turi šio paragrafo Nr. 3 ir Nr. 4 numatytas teises.
- b) Nesumokėjus iki nurodyto termino, draudėjas privalo mokėti sutartyje nustatytus delspinigius arba bent įstatymais numatytus delspinigius.

3. Pranešimas dėl draudimo įmokos nesumokėjimo

Draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos draudimo sutartyje nustatytu terminu, draudikas apie tai (draudėjo sąskaita) privalo pranešti draudėjui raštu, nurodydamas, jog per 15 dienų nuo pranešimo gavimo draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos, draudimo apsauga bus sustabdyta ir atnaujinta tik draudėjui sumokėjus draudimo įmoką ar jos dalį. Pranešime draudėjui turi būti pateikta tokia informacija: nesumokėtos draudimo įmokos sumos, palūkanos ir išlaidos atskirai pagal kiekvieną sutartį, taip pat draudimo apsaugos sustabdymo teisinės pasekmės ir nurodymas į teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį, kai nesilaikoma mokėjimo terminų. Pranešimas siunčiamas paštu ir 10 kalendorinių dienų po išsiuntimo laikoma, kad draudėjas jį jau gavo. Jeigu draudikas tokio pranešimo neišsiunčia, draudimo sutartis išlieka galioti iki nustatyto sutarties galiojimo termino pabaigos. Jeigu tokiu atveju įvyksta draudiminis įvykis, iš draudimo išmokos atskaitomos nesumokėtos draudimo įmokos.

4. Draudiko teisė nemokėti ir nutraukti sutartį po pranešimo

- a) Jeigu pasibaigus pranešime nustatytam mokėjimo terminui įvyksta draudiminis įvykis, o draudėjas, įvykus draudiminiam įvykiui, vėluoja mokėti draudimo įmoką ar atitinkamą jos dalį, tai draudikas atleidžiamas nuo pareigos išmokėti draudimo išmoką, draudiminiam įvykiui įvykus draudimo apsaugos sustabdymo metu.
- b) Draudikas, pasibaigus pranešime nustatytam mokėjimo terminui, turi teisę vienašališkai nutraukti draudimo sutartį, nesilaikydamas nutraukimo terminų ir šiam nutraukimui iškart įsigaliojant, jei draudimo apsaugos sustabdymas dėl draudimo įmokos nesumokėjimo tęsiasi ilgiau nei 3 mėnesius ir draudėjas dar nesumokėjo skolingą draudimo įmoką ar atitinkamą jos dalį.

VII. Žalos nustatymo procedūra

§ 25 Žalos nustatymo procedūra krušos, liūties, audros, stichinės sausras, šalnos, ugnies ir iššalimo atvejais

1. Bendrosios nuostatos

- a) Žalos dydis nustatomas vertinant šiais būdais
  - aa) paprastuoju būdu,
  - bb) formalioju būdu arba
  - cc) per vyriausią arbitrą.
 Draudikas, atitinkamos procedūros atveju, nustato vertinimo laiką. Techniniam darbų atlikimui jis gali kviestis kompetentingą asmenį. Jeigu draudėjas negali dalyvauti vertinant paprastuoju būdu, jis privalo paskirti įgaliotą asmenį. Jeigu jis to nepadaro, vertinama be draudėjo.
- b) Pirminė apžiūra

Draudikas savo nuomonę dėl draudiminio įvykio gali pirmiausia susidaryti pirminės apžiūros metu.

- c) Revizija

Draudikas gali vietoje patikrinti, kaip buvo atliktas paprastasis vertinimo būdas, ir jeigu reikia, jį panaikinti ir paskirti naują paprastąjį ar formalųjį vertinimą.
- d) Įvertinimo privalomumas

Vertinant formalioju būdu ar per arbitrą nei draudikas, nei draudėjas neturi prieštaravimo teisės. Įvertinimas privalomas abejoms šalims, jeigu jis akivaizdžiai žymiai nukrypsta nuo realios padėties.
- e) Žalos nustatymo procedūra – ne pripažinimas

Žalos nustatymo procedūros panaudojimas ir nuostolingumo dydžio procentais nustatymas dar nereikia pripažinimo mokėti draudimo išmoką.

2. Paprastasis žalos nustatymo būdas

- a) Paprastasis žalos nustatymo būdas naudojamas tuomet, kai nei viena sutarties šalis nereikalauja formaliojo būdo. Šį žalų įvertinimą atlieka vienas ar keletas draudiko paskirtų ekspertų (draudiko žalos vertinimo ekspertai). Po žalos nustatymo pagal šių Bendrųjų sąlygų § 26, draudėjui pranešamas nustatytas nuostolingumo dydis procentais; draudėjas ir draudikas tuomet turi susitarti dėl vieningo nuostolingumo dydžio procentais.
- b) Paprastasis žalos nustatymo būdas kartojamas, jeigu prieš tai vykęs paprastasis būdas po revizijos (plg. šio paragrafo Nr. 1. c) buvo anuluotas.

3. Formalusis būdas

- a) Formalusis žalos nustatymo būdas naudojamas, išskyrus šio paragrafo Nr. 1.c) ir 2.a) pirmajame sakinyje nurodytus atvejus, jeigu paprastuoju žalos nustatymo būdu nebuvo prieita iki vieningo nuostolingumo dydžio procentais. Draudėjas, po nesutarimo dėl vieningo nuostolingumo dydžio procentais konstatavimo, pagal šių Bendrųjų sąlygų § 29 turi pateikti paraišką dėl formaliojo būdo, kadangi kitaip žalos nustatymo paprastuoju būdu rezultatas pripažįstamas kaip galutinis. Žalos nustatymai pagal šių Bendrųjų sąlygų § 26 Nr. 1 atliekami vienu metu ir, jeigu būtina, tuo pačiu nustatomas ir atskaitymo nuo žalos atlyginimo dydis pagal šių Bendrųjų sąlygų § 26 Nr. 3.
- b) Ekspertų ir vyriausiojo arbitro paskyrimas

Draudikas ir draudėjas paskiria po vieną ekspertą. Prieš pradėdami nustatinėti žalą formalioju būdu, abu formaliojo žalos nustatymo būdo ekspertai turi iš specialaus ekspertų sąrašo išsirinkti vyriausią arbitrą, kuris bus naudojamas, jei ekspertai negalės susitarti dėl vieningo nuostolingumo dydžio procentais. Net jeigu ekspertai nesutaria kurį asmenį paskirti vyriausiu arbitru, jie vis vien privalo atlikti įvertinimą.

4. Vyriausio arbitro žalos nustatymo būdas

Vyriausio arbitro žalos nustatymo būdas naudojamas tuomet, kai formalusis būdo ekspertai nesutaria dėl padarytos žalos dydžio. Jeigu ekspertai nesutaria ir dėl to kurį asmenį paskirti vyriausiu arbitru, tai draudėjas paskiria vyriausią arbitrą iš trijų pasirinkimui pateiktų ekspertų. Jeigu jis per 48 valandas to pasirinkimo nepadaro, tai ši pasirinkimo teisė pereina draudikui.

Vyriausiasis arbitras, išskyrus šio paragrafo Nr. 1.d) 2-įjį sakinį, priima galutinį sprendimą ginčytiniais klausimais.

Jeigu draudikas vyriausiojo arbitro būdu gautą rezultatą nelaiko sau privalomu, kadangi jis jo nuomone akivaizdžiai žymiai nukrypsta nuo realios situacijos, tai draudėjas turi teisę per dvi savaites nutraukti draudimo sutartį, ir šis nutraukimas įsigalioja iškart.

§ 26 Žalos nustatymo būdai krušos, liūties, audros, stichinės sausras, šalnos, ugnies ir iššalimo atvejais

1. Ką reikia nustatyti žalos atveju

- a) Ekspertai privalo nustatyti, ar apdraustos visos augalų grupės rūšys, dėl kurių pareikštos pretenzijos į žalos atlyginimą. Kiekvieno nuo apdraustos rizikos nukentėjusio užregistruoto sklypo atveju reikia nustatyti:
  - aa) koks žalą sukėlęs įvykis koku būdu ir kokia apimtimi, ir kokiame augalų augimo tarpsnyje pažeidė ar sunaikino apdraustus augalus, ir kokie yra žalos požymiai;
  - bb) ar teisingai nurodytas pasėlių plotas;
  - cc) kokia pasėlių ploto dalis hektarais (ha) ir arais (a) pažeista žalą sukėlusio įvykio (šių Bendrųjų sąlygų § 4);
  - dd) koks kiekio atžvilgiu būtų buvęs apdraustų augalų derlius atitinkame pasėlių plote, jeigu jo nebūtų paveikusi apdrausta rizika ir ar nėra nevisiško draudimo, ar draudimo papildintomis sumomis pagal šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 10 ir 11;
  - ee) ar buvo padaryta žala, kurią sukėlė neapdraustos rizikos, ir jeigu buvo, tai kokia apimtimi;
  - ff) kokio dydžio yra pagal šių Bendrųjų sąlygų § 5 apdrausta žala ir kokie kiekio atžvilgiu apdraustų pasėlių derliaus nuostoliai dėl apdraustos rizikos, ir iš jos rezultuojančio žalą sukėlusio įvykio

procentais nuo pagal aukščiau esantį punktą Nr. 1.a.dd) apskaičiuoto derliaus (nuostolingumo dydis procentais), atskirai pagal draudimo objektus;

- gg) ar yra prielaidos ploto perarimui ar sutvarkymui.
- b) Kiti nustatymai iššalimo žalos atveju
- aa) Žieminiams augalams šie nustatymai liečia draudiminio įvykio - iššalimo apimtį ir su juo susijusius apdraustus nuostolius (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 5 Nr. 2).
- bb) Žala konstantuojama tik tada, kai augalų skaičius m^2 sumažėja. Draudikas šį sumažėjimą konstantuoja kaip žalos įvykį ir leidžia pažeistą pasėlį atsėti, kai prasidėjus pavasario vegetacijai sveikų augalų m^2 pažeistame žemės sklype ar sklypo dalyje, kai augalų išsivystymas ir pasiskirstymas geras, yra mažiau nei:
- 1) 100 augalų – žieminiams miežiams,
  - 2) 100 augalų - žieminiams kviečiams,
  - 3) 100 augalų – žieminiams kvietrugiams,
  - 4) 80 augalų – žieminiams rugiams,
  - 5) 10 augalų – žieminiams rapsams,
  - 6) 20 augalai – žieminiams rapsukams,
- o kai augalų išsivystymas ir/arba pasiskirstymas blogas, yra mažiau nei:
- 1) 120 augalų – žieminiams miežiams,
  - 2) 120 augalų - žieminiams kviečiams,
  - 3) 120 augalų – žieminiams kvietrugiams,
  - 4) 100 augalų – žieminiams rugiams,
  - 5) 15 augalų – žieminiams rapsams,
  - 6) 25 augalai – žieminiams rapsukams.
- c) Ekspertai turi teisę padalinti žalos paliestus sklypus ir taip sudarytom sklypo dalim atskirai nustatyti žalas.

2. Pirminė apžiūra

Draudikas, norėdamas susidaryti preliminarų žalą sukėlusio įvykio ir žalos požymių vaizdą, prieš žalos nustatymą paprastuoju ar formalioju būdu, turi teisę iš anksto apžiūrėti žalą ir be pačio draudėjo. Ekspertai gali tuo metu jau preliminariai nustatinėti faktus pagal šio paragrafo Nr. 1.a.aa) iki 1.a.ee).

3. Kiti nustatymai

Jeigu kuris nors pasėlių plotas iš anksto leidžiamas sutvarkyti ar perarti, reikia atsižvelgti į draudėjui dėl šio leidimo atsiradusią ekonominę naudą, atitinkamai išskaičiuojant iš žalos atlyginimo sumos. Ekonominė nauda šia prasme laikomos sutaupytos išlaidos tolimesnei priežiūrai, derliaus nuėmimui ir pardavimui. Ekonominės naudos kiekį apskaičiuoja ekspertai. Visa tai galioja ir visais kitais atvejais, kada draudėjas dėl draudiminio įvykio sutaupo tam tikras sąnaudas. Tačiau, nepriklausomai nuo faktiškai sutaupyto lėšų, galioja susitartos aukščiausio nuostolių atlyginimo ribos (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 31 Nr. 5).

4. Nuostatos ypatingoms situacijoms

Sklypas išbraukiamas iš apdraustų sklypų sąrašo tą dieną, kai draudėją pasiekia draudiko patvirtintas leidimas lauko sutvarkymui ar perarimui, kurio draudėjas buvo paprašęs.

5. Keli draudiminiai įvykiai vieno draudimo laikotarpio metu

Jeigu ta pati vieno sklypo augalų rūšis pakartotinai nukenčia nuo apdraustų rizikų, ir jeigu žalos nustatymas tam tikru būdu tuo metu dar nebuvo užbaigtas, tokiu atveju nustatoma bendra žala (bendras žalos dydis procentais). Jeigu draudiminis įvykis šiame sklype tai pačiai augalų rūšiai atsitinka pakartotinai po žalos nustatymo (plg. šio paragrafo Nr. 1), draudikas už šią žalą atsako tik likusia draudimo sumos dalimi. Kiekvienai žalai atitinkama draudimo suma nustatoma pagal susitartą apskaičiavimo metodą. Aukščiau nurodytuose šio paragrafo punktuose 1.a.ff) ar 1.c) apskaičiuotinių procentų nustatymui svarbiausia yra draudimo suma, kuri lieka atskaičius iš jos jau nustatytas žalas.

6. Kumuliacinės žalos

Jeigu draudiminiai įvykiai susiję (kumuliacinė rizika) taip, kad nėra galimybės atskirti, kokia apdrausta rizika sukėlė atskiras žalas, tai įvykusioms rizikoms nustatomas bendras žalos dydis arba žala priskiriama pagal priežastis vyraujančią riziką.

§ 27 Žalos nustatymas ilgalaikio lietaus atveju

1. Jei ilgalaikio lietaus įvykis (šių Bendrųjų sąlygų § 1 Nr. 3.6) nustatomas įvykusi prieš pat įprastinį šiame regione, kur yra apdrausti pasėliai, derliaus nuėmimą, tada vykdoma atisiktinė apdraustų pasėlių apžiūra.
2. Jei draudimo periode ilgalaikis lietus nustatomas keletą kartų, už patirtą žalą draudikas atlygina ne daugiau nei sutartyje numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas).
3. Jei prie nustatyto ilgalaikio lietaus įvykio, atsitinka ir kitų rizikų draudiminiai įvykiai, draudikas atlygina kitų rizikų nuostolius nuo likusios draudimo sumos.

VIII. Draudėjo ir draudiko teisės ir pareigos įvykus draudiminiam įvykiui

§ 28 Draudėjo pareigos įvykus draudiminiam įvykiui

1. Pranešimas apie žalą krušos, liūties, audros ir iššalimo atvejais

- a) Pareigos
- aa) Apie draudiminį įvykį draudikui būtina pranešti nedelsiant teksto forma. Pranešimas turi būti išsiųstas vėliausiai per keturias dienas. Apie apdraustos rizikos – iššalimo - žalos būtina pranešti vėliausiai per tris darbo dienas nuo akivaizdžiai matomų žalos požymių. Apie apdraustų rizikų - stichinės sausros ar ilgalaikio lietaus - žalos būtina pranešti per 4 dienas, kai Lietuvos meteorologijos tarnybos buvo paskelbta nustatyta riba (plg. šių Bendrųjų § 1 Nr. 3.4 arba Nr. 3.6) Apie žalą būtina papildomai iš anksto pranešti telefonu, jei apdrausta rizika pažeidžia (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 4) tam tikrą augalų rūšį prieš pat derliaus nuėmimą.
- bb) Pranešime apie žalą draudėjas privalo nurodyti draudiminį įvykį sukėlusią apdraustą riziką, draudiminio įvykio datą, nuo draudiminio įvykio nukentėjusią augalų rūšį ir visus sklypus, už kuriuos bus reikalaujama draudimo išmokų. Pranešime apie žalą draudėjas privalo, be kita ko, nurodyti nuo draudiminio įvykio nukentėjusio sklypo padėtį, nurodydamas seniūniją, lauko bloko numerį, sklypo pavadinimą ir numerį, jo dydį, jame auginamą augalų rūšį hektarais (ha) ir arais (a) ir, jeigu reikalinga, šios auginamos augalų rūšies priežiūrėjimo tvarką.
- cc) Jeigu atsitikus draudiminiam įvykiui pažeisto sklypo pranešimas apie pasėlio plotą dar nebuvo pateiktas arba atsakomybė pagal pranešimą apie pasėlių plotus dar nebuvo prasidėjusi (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 6), draudėjas kartu su pranešimu apie žalą privalo nurodyti kiekvieno nukentėjusio sklypo hektaro vertę pagal šių Bendrųjų sąlygų § 21 Nr. 2 reikalavimus.

- b) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas dėl neatsargumo Jeigu draudėjas dėl neatsargumo nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pranešimo apie draudiminį įvykį pareigų, draudikas, atsižvelgdamas į šiuo pažeidimu sukeltas pasekmes žalos dydžiui, turi teisę sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad draudikas laiku sužinojo apie draudiminį įvykį ir gavo visus reikalingus duomenis apie nuo draudiminio įvykio nukentėjusius augalus, arba kai nepranešimas apie draudiminį įvykį neturi įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.
- c) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas tyčia Jeigu draudėjas tyčia nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pranešimo apie draudiminį įvykį pareigų ir tokiu būdu apsunkina žalos, žalos priežasties ar kitų aplinkybių nustatymą arba trukdo sumažinti žalos pasekmes, draudikas turi teisę visiškai atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Kitais tyčinio nepranešimo apie žalą atvejais, draudikas turi teisę priklausomai nuo situacijos sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad draudikas laiku sužinojo apie draudiminį įvykį ir gavo visus reikalingus duomenis apie nuo draudiminio įvykio nukentėjusius augalus, arba kai nepranešimas apie draudiminį įvykį neturi įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką. Jei draudėjas per vieną mėnesį po draudiminio įvykio nepraneša apie apdraustų rizikų krušos, liūties ar audros padarytą žalą apdraustiems augalams arba per vieną mėnesį po atsakomybės laikotarpio apie iššalimo žalą ir šis vėlavimas grindžiamas aplaidžiu elgesiu, draudikas neįpareigotas mokėti draudimo išmoką. Kitu atveju galioja bendrieji teisiniai senaties terminai.

2. Draudiminis įvykis prieš pranešimą apie pasėlių plotus

- a) Pareigos Jeigu atsitikus draudiminiam įvykiui draudėjas dar nebuvo įteikęs pranešimo apie pasėlių plotus, jis tai privalo atlikti nedelsdamas.
- b) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas dėl neatsargumo Jeigu draudėjas aplaidžiai nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pareigų dėl pranešimo apie pasėlių plotus įteikimo, draudikas, atsižvelgdamas į šiuo pažeidimu sukeltas pasekmes žalos dydžiui, turi teisę sumažinti draudimo išmoką.
- c) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas tyčia Jeigu draudėjas tyčia nevykdo savo šiame paragrafe nurodytų pranešimo apie pasėlių plotus įteikimo pareigų ir tokiu būdu apsunkina žalos, žalos priežasties ar kitų aplinkybių nustatymą arba trukdo sumažinti žalos pasekmes, draudikas turi teisę visiškai atsisakyti išmokėti draudimo išmoką. Kitais atvejais draudikas turi teisę, priklausomai nuo situacijos, sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad nepateiktas pranešimas apie pasėlių plotus neturėjo įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.

3. Draudimas ką nors keisti, pavyzdiniai laukeliai, tolimesnė pasėlių priežiūra, informacija, pateisinantys dokumentai, tyrimai

- a) Pareigos
- aa) Iki žalos nustatymo draudėjas be draudiko sutikimo, nuo draudiminio įvykio nukentėjusiuose plotuose, su šiame paragrafe nurodyta sąlyga Nr. 3.a) cc), gali atlikti tik tokius pakeitimus, kurių negalima atidėlioti pagal tvarkingo ūkininkavimo ir geros profesinės praktikos principus. Su šio paragrafo Nr. 3.a.bb) išlyga, draudėjui draudžiama be draudiko sutikimo nuimti nuo draudiminio įvykio nukentėjusių augalų derlių ar tuos augalus pašalinti, ar tą lauką perarti. Stichinės sausros padarytos žalos ribose (plg. šių Bendrųjų sąlygų § 27) nuimti derlių nuo draudiko atsiktinai parinktų sklypų galima tik suderinus tai su pačiu draudiku.
- bb) Jeigu prieš žalos įvertinimą turi būti nuimamas pribrendusių augalų derlius, tai pasėlių plotų galuose ir viduryje būtina palikti kvadratinis pavyzdinius laukelius, bent jau tokio dydžio, kaip nurodyta Specialiosiose daugelio rizikų draudimo sąlygose.
- cc) Draudėjas privalo nuo žalos nukentėjusių augalų priežiūrai bei tolimesniam auginimui ir toliau savo lėšomis atlikti visus pagal geros profesinės praktikos taisykles privalomus darbus.
- dd) Draudėjas privalo suteikti bet kokią informaciją, kuri reikalaujama žalos ir draudiko draudimo išmokos dydžio nustatymui.
- ee) Draudėjas privalo draudikui pateikti reikalaujamus pateisinančius dokumentus, jeigu tokių dokumentų gavimo galima iš draudėjo teisėtai tikėtis.
- ff) Draudėjas privalo savo lėšomis parodyti pagal šio paragrafo Nr. 1.a) nukentėjusiais užregistruotus pasėlių plotus arba pavesti tai kitam asmeniui.
- gg) Draudėjas privalo leisti draudikui atlikti bet kokius tyrimus, nustatant žalos priežastis, žalos dydį ir atlygintino nuostolio apimtį. Kartu su pranešimu apie žalą, draudėjas duoda sutikimą, kad draudikas bet kurio metu iki atsakomybės pabaigos ir iki visų su žala susijusių reikalų sutvarkymo, gali patekti į nuo žalos nukentėjusių pasėlių plotus, ir kad jis turi teisę imti dirvos ir joje auginamų augalų mėginius, ir juos tirti ar atiduoti iširti kitiems.
- b) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas dėl neatsargumo
- Jeigu draudėjas dėl neatsargumo nevykdo savo šiame paragrafe Nr. 3.a.aa) iki gg) nurodytų pareigų, draudikas, atsižvelgdamas į šiuo pažeidimu sukeltas pasekmes žalos dydžiui, turi teisę sumažinti draudimo išmoką.
- c) Teisinės pasekmės pažeidus pareigas tyčia
- Jeigu draudėjas tyčia nevykdo savo šiame paragrafe Nr. 3.a.aa) iki gg) nurodytų pareigų ir tokiu būdu apsunkena žalos, žalos priežasties ar kitų aplinkybių nustatymą arba trukdo sumažinti žalos pasekmes, draudikas turi teisę visiškai atsakyti išmokėti draudimo išmoką. Kitais atvejais draudikas turi teisę, priklausomai nuo situacijos, sumažinti draudimo išmoką. Šios teisės jis neturi jei yra įrodyta, kad nepadarytas pranešimas apie pasėlių plotus neturėjo įtakos draudiko pareigai išmokėti draudimo išmoką.

4. Žalos mažinimas

- a) Pareigos
- Draudėjas, atsitikus draudiminiam įvykiui ir po jo, privalo imtis jam prieinamų protingų priemonių žalos sumažinimui. Draudėjas šiuo atveju privalo nedelsdamas tinkamais būdais gauti draudiko nurodymus ir jų laikytis. Ugnies sukeltų žalų atveju, draudėjas apie gaisrą privalo pranešti priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai.
- b) Žalos mažinimo pareigų pažeidimas
- Draudikas neprivalo atlyginti žalos, kuri atsirado sąmoningai pažeidus šiame paragrafe nurodytas žalos mažinimo ar jos išvengimo pareigas.
- c) Su žalos mažinimu susijusios išlaidos
- Būtinās išlaidas, draudėjo turėtas mažinant žalą ar vykdant draudiko nurodymus, turi atlyginti draudikas, neatsižvelgdamas į tai, kad atitinkamos priemonės nedavė teigiamo rezultato. Tokios išlaidos atlyginamos proporcingai draudimo sumos ir draudimo vertės santykiui, neatsižvelgiant į tai, kad išlaidos kartu su žalos dydžiu viršija draudimo sumą.

§ 29 Ypatingos draudėjo pareigos žalos nustatymo procedūros metu

1.a) Pareigos po žalos nustatymo paprastuoju būdu

- aa) Jeigu vertinant paprastuoju žalos nustatymo būdu draudikas ir draudėjas nepriėjo vieningos nuomonės dėl nuostolingumo dydžio procentais, draudėjas per 24 valandas po to, kai buvo konstatuotas vieningos nuomonės dėl nuostolingumo dydžio procentais nebuvimas, turi pateikti (išsiųsti) paraišką raštu dėl formaliojo žalos nustatymo būdo.

- bb) Pareikalavus draudikui, draudėjas per 48 valandas turi paskirti savo formalaus žalos nustatymo būdo ekspertą; jei žala pažeidžia pribrendusį augalų derlių, tai turi įvykti per 24 valandas.

b) Teisinės pareigų pažeidimo pasekmės (formalusis būdas)

- aa) Jeigu draudėjas per šio paragrafo Nr. 1.a.aa) nurodytą terminą nepateikė paraišką dėl formaliojo žalos nustatymo, paprastuoju būdu nustatytas rezultatas laikomas galutiniu.
- bb) Jeigu draudėjas nepaskiria eksperto arba jis nepaskiriamas per šio paragrafo Nr. 1.a.bb) nustatytą terminą, arba jeigu paskirto eksperto nebūna įvertinimo metu, teisė paskirti šį ekspertą pereina draudikui.

§ 30 Kiti pareiškimai, papildomi dokumentai

- a) Sklypams, kurie prieš terminą turi būti sutvarkomi ar perariami, leidimą tam reikia užsakyti kartu su pranešimu apie žalą. Jeigu jų sutvarkymas ar perarimas neatliekamas, draudėjas privalo nedelsdamas apie tai raštu informuoti draudiką.
- b) Jeigu draudėjas savo dispozicijoje turi valstybinei įstaigai sudarytą žemės ūkio naudmenų sąrašą (pvz. pasėlių plotų naudojimą įrodantį raštą), jis, draudikui pareikalavus, privalo jam leisti su juo susipažinti.

IX. Draudimo išmoka

§ 31 Draudimo išmokos mokėjimas

1. Draudimo išmokos mokėjimo terminas

Draudimo išmoka privalo būti išmokėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, būtina nustatant draudžiamąjį įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir draudimo išmokos dydį.

Būtina informacija laikomas žalos nustatymas pagal šių Bendrųjų sąlygų §26 ir §27 ir šių Bendrųjų sąlygų § 27 nurodytas LR Žemės ūkio ministerijos žalos nustatymas. Jeigu įvykus draudiminiam įvykiui pranešimas apie pasėlių plotus dar nebuvo įteiktas, draudėjas privalo nedelsiant inicijuoti pranešimą apie pasėlių plotus pagal šių Bendrųjų sąlygų § 20 Nr. 2.

Jeigu žalos atlyginimas neišmokamas per 30 dienų nuo pranešimo apie žalą gavimo, tai draudikas privalo raštu išsamiai informuoti draudėją apie visą su draudiminiu įvykiu susijusių procesų tyrimo eigą.

Jeigu, nustačius, kad įvykis yra draudžiamasis, o draudėjas ir draudikas nesutaria dėl draudimo išmokos dydžio ir tikslaus žalos dydžio nustatymas užsitęsia ilgiau kaip 3 mėnesius, gavus draudėjo pageidavimą raštu, draudikas privalo išmokėti sumą, lygią šalių neginčijamai draudimo išmokai. Jeigu dėl draudiko kaltės žalos atlyginimas neišmokamas per 30 dienų nuo visos reikalingos informacijos gavimo, tai draudikas privalo kartu su nuostolių atlyginimo suma sumokėti 5 procentus metinių palūkanų. Palūkanos skaičiuojamos nuo vėliausio leidžiamo mokėjimo termino iki faktinio išmokėjimo dienos.

2. Draudimo išmokos atidėjimas

Draudikas turi teisę atidėti draudimo išmokos išmokėjimą:

- kol draudėjas nesuteikė visos draudiminį įvykį įrodančios informacijos, kurios reikalavo draudikas;
- kol galutinai neišaiškinti draudiminio įvykio faktai, jo aplinkybės, jo pasekmės ir nenustatytos draudimo išmokos;
- jeigu, dėl su draudiminiu įvykiu susijusių aplinkybių, prieš draudėją (naudos gavėją) arba jo atstovą pradėtas ikiteisminis tyrimas, arba baudžiamasis ar civilinis procesas, iki proceso pasibaigimo, jeigu proceso rezultatas turi reikšmę draudiminiu įvykiui ar žalos dydžio nustatymui;
- kitais draudimo sutartyje ir įstatymuose nustatytais atvejais.

3. Draudimo išmokos sumažinimas / jos neišmokėjimas

Draudikas turi teisę sumažinti draudimo išmoką ar atsakyti ją išmokėti, jeigu

- a) draudiko draudiminio įvykio tyrimų metu draudėjas pateikia suklas-totus dokumentus arba mėgina manipuliuoti žalos atlyginimo dydžio nustatymui svarbiomis aplinkybėmis;
- b) draudėjas tyčia ar dėl didelio neatsargumo pažeidžia vieną iš savo pareigų, net jeigu draudikui dėl to ir neatsiranda jokių nuostolių;
- c) jeigu pažeidžiama viena iš pareigų pagal šių Bendrųjų sąlygų § 28 ir nustatyta, kad draudikas dėl to turi nuostolių.

Jeigu draudėjui pažeidus draudimo sutarties sąlygas draudikas atsisako išmokėti draudimo išmoką arba ją sumažina, jis privalo įrodyti draudėjo kaltę, draudimo sutarties sąlygų pažeidimo sunkumą, šio pažeidimo priežastin-gumo ryšį su draudiminiu įvykiu ir dėl šio pažeidimo atsiradusios žalos dydį.

4. Draudimas praturtėti

Draudikas atlygina nuostolius ne daugiau kaip iki atitinkamos draudimo sumos arba iki sutartyje nustatytos žalos atlyginimo ribos (plg. šio paragrafo Nr. 5). Pardavimų pajamos arba panaudojimas savo ir ūkio reikmėms, mokėjimai žalai padengti, įskaitant pagal šią draudimo sutartį išmokamą žalos išmoką,

mokėjimai iš nacionalinių ar europinių (valstybinių) bei kitų šaltinių turi būti nurodomi ir gali būti pridedami prie žalos atlyginimo. Jeigu draudėjas kompensaciją už tą pačią žalą gauna ir pagal kitas draudimo sutartis, tai jo reikalavimo teisė pagal šią sutartį sumažėja tiek, kad nuostolių atlyginimas pagal visas draudimo sutartis bendrai neviršija jo žalos; dėl žalos atlyginimo esant dvigubam draudimui nurodoma šių Bendrųjų sąlygų § 13 Nr. 2.

5. Franšizės, nuostolių atlyginimo ribos

Draudimo išmoka sumažinama sutartomis franšizėmis. Nuostolingumo dydžiai procentais ar žalų atlyginimai, gali būti ribojami franšizėmis ar nuostatomis dėl didžiausio žalos atlyginimo pagal Specialiąsias daugelio rizikų draudimo sąlygas.

Jeigu susitarta, žalos atlyginimo suma, nepaisant didesnės žalos įrodymo, ribojama sutarta bendra suma.

6. Tarpusavio įskaitymai

Draudikas, turintis piniginius reikalavimus, nepaisant jų įvykdymo atidėjimo, turi teisę juos įskaityti atlygindamas žalą.

§ 32 Žalos nustatymo kaštai

1. Bendrinis kaštų padengimas

Žalos nustatymo išlaidas dengia draudikas.

2. Išlaidų kompensavimas

- a) Draudikas gali reikalauti savo išlaidų kompensacijos, jeigu:
  - žala pripažįstama kaip neatlygintina, o pranešimas apie žalą pasirodo kaip sąmoningai melagingas, arba
  - jeigu draudėjas, po žalos nustatymo paprastuoju būdu, užsakė žalos nustatymą formaliuoju būdu arba prireikė vyriausio arbitro, o žalos nustatymo rezultatas bent jau viename sklype nėra bent dešimčia procentinių punktų aukštesnis už rezultatą, nustatytą paprastuoju būdu.
- b) Draudikas gali reikalauti papildomų išlaidų kompensavimo, kurios jam susidarė todėl, kad draudėjas laiku nepranešė apie draudiminį įvykį.

X. Kitos nuostatos

§ 33 Pranešimai, valios pareiškimai, adresų pakeitimai

1. Forma

Kol įstatymais nereikalaujama rašytinės formos ir kol šiose draudimo sąlygose ar susitarimuose dėl draudimo sutarties nenustatyta kas nors kitaip, su draudimo santykiais susiję tiesioginiai draudikui skiriami pareiškimai ir pranešimai turi būti pateikiami teksto forma.

Draudiko pareiškimų ir pranešimų gavimas apibrėžtas įstatymuose nustatytais taisyklėmis. Pareiškimai ir pranešimai gali būti pateikiami draudiko buveinei arba draudimo liudijime ar jo prieduose nurodytu atsakingos vietos adresu.

2. Nepranešimas apie adresą ar pavardės pasikeitimą

Jeigu draudėjas nepranešė draudikui apie savo adresą pasikeitimą, tai draudikui, norinčiam pateikti savo valios pareiškimą draudėjui, pakanka išsiųsti jį registruotu laišku paskutiniu draudikui žinomu adresu. Tas pat galioja ir draudikui nepranešto pavardės pakeitimo atveju. Pareiškimas laikomas gautu, praėjus 10 dienų po laiško išsiuntimo.

3. Nepranešimas apie verslo vietos perkėlimą

Jeigu draudėjas sudarė draudimo sutartį, nurodydamas savo įmonės adresą, tai jo įmonės perkėlimo į kitą vietą atveju, atitinkamai taikomos šio paragrafo Nr. 2 nuostatos.

§ 34 Atstovai

Draudėjas yra atsakingas už savo atstovų veiksmus, vykdamas šią draudimo sutartį.

§ 35 Senatės

Iš draudimo teisinių santykių atsirandantiems reikalavimams taikomas vienerių metų ieškinio senaties terminas. Senatės terminas prasideda nuo tos dienos, kurią draudėjas ar draudikas sužinojo arba turėjo sužinoti apie savo teisės pažeidimą.

§ 36 Kompetentingas teismas

1. Ieškiniai prieš draudiką ar prieš draudimo tarpininką

Iš draudimo sutarties ar draudimo tarpininkavimo kylantys ieškiniai nagrinėjami arba kompetentinguose civilinio proceso kodekso teismuose, arba teisme pagal draudėjo gyvenamąją vietą ieškinio iškėlimo metu.

2. Ieškiniai prieš draudėją

Ieškiniai, kylantys iš draudimo sutarties ar draudimo tarpininkavimo prieš draudėją, gali būti pareiškiami išimtinai tik teisme, pagal draudėjo gyvenamąją vietą ieškinio iškėlimo metu, draudėjui esant fiziniu asmeniu, ar pagal įmonės buveinę, draudėjui esant juridiniu asmeniu.

3. Draudėjo gyvenamosios vietos perkėlimas

Jeigu draudėjas, po sutarties sudarymo, iškėlė savo gyvenamąją vietą ar įmonės buveinę iš teritorijos, kurioje galioja Lietuvos Respublikos įstatymai, arba jeigu jo gyvenamoji vieta ar įprastinė buvimo vieta ar įmonės buveinė ieškinio iškėlimo metu yra nežinomi, tai esant su draudimo sutartimi susijusiems ieškiniams kompetentingas teismas nustatomas

- esant ieškiniams prieš draudiką ar draudėją, išimtinai tik pagal draudiko ar jo už draudimo sutartį atsakančio skyriaus buveinę;
- esant ieškiniams prieš draudimo atstovą, išimtinai tik pagal jo verslo buveinę ar jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

§ 37 Taikytina teisė

Draudimo sutarčiai taikoma Lietuvos Respublikos teisė.

§ 38 Draudiko pa(s)keitimas

Jeigu draudikas savo sutartines pareigas ir teises ketina perleisti kitiems draudikams, galioja LR civilinio kodekso 6.1008. straipsnio nuostatos ir LR draudimo įstatymo 41. ir 42. straipsniai.

Specialiosios daugelio rizikų draudimo sąlygos – 2020 versija (SDRDS20)

§ 1	Draudimo objektai
§ 2	Augalų grupės
§ 3	Draudiko atsakomybės pradžia ir pabaiga
§ 4	Draudžiamos augalų grupės ir rūšys
§ 5	Pasėlių pateikimo draudimui terminai
§ 6	Atsakomybė pagal preliminarią hektaro vertę
§ 7	BBCH kodas
§ 8	Franšizės taisyklės (FT 13)
§ 9	Fiksuotas žalos atlyginimo dydis ir draudimo įmokos grąžinimas (FŽADDJG 12)
§ 10	Pavyzdiniai laukeliai
§ 11	Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas
§ 12	Papildomas draudimas draudžiant bulves
§ 13	Ekologiniai pasėliai
§ 14	Draudimo įmokos nustatymo nuostatos
§ 15	Nedraudžiamos žalos iššalimo atveju

§ 1 Draudimo objektai

- Draudimas apima, jeigu nesusitarta kitaip, auginant javus, ankštinius augalus, aliejinius augalus – grūdus, auginant kukurūzus – grūdus, burbuoles ir žaliąją masę, auginant runkelius – runkelių šakniavaisius, auginant bulves – bulvių gumbus, auginant pluoštinius augalus - pluoštą.
- Auginant cukrinius runkelius kartu apdraudžiamas cukringumo praradimas, o auginant bulves, skirtas tik krakmolo išgavimui, apdraudžiami ir krakmolingumo nuostoliai.
- Jeigu šalia aukščiau paminėtų augalų yra atskiri draudimo objektai su atskira draudimo suma, tai kiekvienas toks draudimo objektas turi būti apdraudžiamas atskirai.

§ 2 Augalų grupės

Augalų grupės Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 2 prasme yra: Augalų grupės žemės ūkyje (ŽŪ) yra šios:

- Javai
- Ankštiniai augalai grūdams
- Bulvės
- Kukurūzai
- Sėklos
- Spec. energetiniai ir pašariniai augalai
- Aliejiniai augalai
- Runkeliai
- Pluoštiniai augalai

§ 3 Draudiko atsakomybės pradžia ir pabaiga

1. Krušos nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda, jeigu nesusitarta kitaip, pasėjus žemės ūkio augalus ar išsodinus sodinukus derliaus metais, tačiau bulvių atveju, jas pasodinus.
- Žieminių aliejinių augalų ir žieminių javų atveju, draudiko atsakomybė prasideda juos pasėjus prieš derliaus nuėmimo metus.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau ne vėliau kaip derliaus metų lapkričio 15-ą dieną.

2. Iššalimo nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda kartu su sėja, tačiau anksčiausiai sėjos metų lapkričio 15-ą dieną ir
- baigiasi su akivaizdžiai matomo 2-ojo bamblių vystymosi tarpsnio (BBCH 32) pradžia, vėliausiai derliaus metų balandžio 30-ą dieną, arba draudikui nustačius nuostolius dėl iššalimo.

3. Liūties nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda kartu su sėja.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau ne vėliau kaip derliaus metų lapkričio 15-ą dieną.
- Auginant grikius, draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau vėliausiai derliaus metų spalio 10-ą dieną.

4. Audros nuostoliai

- Draudiko atsakomybė prasideda kartu su sėja.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau ne vėliau kaip derliaus metų lapkričio 15-ą dieną.
- Auginant grikius, draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau vėliausiai derliaus metų spalio 10-ą dieną.

5. Stichinės sausros žalos

- Draudiko atsakomybė dėl stichinės sausros rizikos prasideda derliaus metų kovo 1-ą dieną (taikant SPI-2 nuo 3-osios balandžio dekados), tačiau anksčiausiai nuo pilno apdraustų augalų rūšių sudygimo.
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau bet kuriuo atveju derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną (taikant SPI-2 3-ąją rugsėjo dekadą).

6. Ilgalaikio lietaus žalos

Draudiko atsakomybė dėl ilgalaikio lietaus rizikos prasideda derliaus metų balandžio 1-ą, tačiau anksčiausiai nuo pilno apdraustų augalų rūšių sudygimo. Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau bet kuriuo atveju derliaus metų rugsėjo 30-ą.

7. Šalnos (pavasarinės šalnos) žalos

- Draudiko atsakomybė dėl pavasarinės šalnos, išskyrus žieminių augalų rūšis, prasideda 15-ą dieną po pasėlių pateikimo draudimui, anksčiausiai derliaus metų gegužės 1-ą dieną. Draudiko atsakomybė žieminių augalų rūšims prasideda 15-ą dieną nuo pasėlių pateikimo draudimui, anksčiausiai nuo akivaizdžiai matomo 2-ojo bamblių vystymosi tarpsnio (BBCH 32).
- Draudiko atsakomybė baigiasi su derliaus nuėmimu, tačiau bet kuriuo atveju derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną.

8. Ugnies žalos

- Draudiko atsakomybė dėl ugnies rizikos prasideda derliaus metų balandžio 1-ą dieną.
- Draudiko atsakomybė baigiasi derliaus metų rugsėjo 30-ą dieną.

9. Ypatinga draudimo apsaugos pabaiga

Kaip nurodyta ankstesniuose punktuose, draudiko atsakomybė baigiasi nuėmus derlių, konkrečiai tai yra:

- nupjovus javų ar aliejinių augalų derlių į pradalgės tada, kai javų varpos ar rapsų viršutinė dalis su ankštaromis atskiriama nuo apatinės stiebo dalies, o pluoštinius augalus išrovus.
- vėliausiai tuo metu, kada derlius šioje vietovėje būtų buvęs nuimtas pagal geros ūkininkavimo praktikos reikalavimus, nepaisant ar tuo metu yra derliaus nuėmimo sunkumų dėl negalėjimo įvažiuoti į laukus ar dėl ilgalaikio lietaus.

10. Bendra draudiko atsakomybės pabaiga

Draudiko atsakomybė baigiasi visoms rizikoms ir iššalimui, draudikui nustačius, kad būtinas apdraustų augalų persėjimas, perarimas ar priešlaikinis sutvarkymas, nepriklausomai nuo to, ar draudėjas perarimą ar sutvarkymą iš tikrųjų atliks.

§ 4 Draudžiamos augalų grupės ir rūšys

- Nuo krušos rizikos gali būti apdraustos visos Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 2 išvardintos augalų grupės.
- Iš Specialiųjų draudimo nuo daugelio rizikų sąlygų § 2 išvardintų augininkystės augalų grupių nuo liūties, audros ir stichinės sausros gali būti apdrausti javai, kukurūzai, cukriniai runkeliai, bulvės, taip pat aliejiniai augalai; papildomai nuo iššalimo - žieminiai augalai: žieminiai javai ir žieminiai aliejiniai augalai. Draudžiamos augalų rūšys nurodytos lentelėje „Draudžiamos augalų rūšys DRD“. Ankštiniai augalai grūdams ir pluoštiniai augalai draudžiami tik nuo krušos.
- Tarp nurodytų augalų grupių ir rūšių, draudžiamos tik lentelėje „Draudžiamos augalų rūšys DRD“ išvardintos augalų rūšys nuo nurodytų rizikų ir įvykių.
- Visuomet privalo būti draudžiami visi ūkininko / įmonės auginamų tos pačios augalų grupės pasėlių plotai.

Draudžiamos augalų rūšys DRD (ARDRD 20)**a) Žieminiai augalai**

Žieminiai augalai yra žieminiai javai ir žieminiai aliejiniai augalai.

b) Vasariniai augalai

Vasariniai augalai yra visi likusieji augalai, kurie nėra žieminiai augalai.

c) Suvestinė

Draudžiamos augalų rūšys DRD (ARDRD 20)		
Sutrumpinimai Kruša (K), audra (A), liūtis (L), iššalimas (I), stichinė sausra (S), ilgalaikis lietus (IL), šalna (pavasarinė šalna) (PŠ), ugnis (U)		
Augalų grupė (AG)/Augalų rūšis (AR)	AR-	Draudžiamos rizikos
AG pluoštiniai augalai		
Pluoštiniai linai	330	K
Pluoštinės kanapės	331	K
Kiti pluoštiniai augalai	332	K
AG Javai		
Žieminiai rugiai	101	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Žieminiai kviečiai	102	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Žieminiai miežiai	103	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Žieminiai kvietrugiai	104	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Žieminės avižos	105	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Vasariniai rugiai	111	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Vasariniai kviečiai	112	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Vasariniai miežiai	113	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Vasariniai kvietrugiai	114	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Vasarinės avižos	121	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Kietieji kviečiai	123	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Spelta	124	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Vasariųjų varpinių augalų mišinys	130	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Žieminių varpinių augalų mišinys	131	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Varpiniai augalai silosui	145	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Grikiai	320	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Soros (grūdams)	321	K-A-L-S-U-PŠ-IL
AG Ankštiniai augalai		
Žirniai grūdams	170	K-A-L
Pupelės grūdams	171	K-A-L
Daržo pupelės grūdams	172	K-A-L
Sojų pupelės (ne aliejaus gamybai)	173	K-A-L
Lauko pupos	174	K-A-L
Lęšiai grūdams	175	K-A-L
Vikiai grūdams	176	K-A-L
Pašariniai žirniai grūdams	177	K-A-L
Lubiniai	179	K-A-L
Kiti ankštinių augalų mišiniai	180	K-A-L
Žieminiai žirniai grūdams	181	K-A-L
Žieminės daržo pupelės grūdams	182	K-A-L
Pupelių ir varpinių mišinys	190	K-A-L
Žirnių ir varpinių mišinys	191	K-A-L
Ankštinių ir varpinių mišinys	192	K-A-L
Lubinų ir varpinių mišinys	193	K-A-L
AG Bulvės		
Topinambai	151	K-A-L-PŠ
Bulvės sėklai	450	K-A-L-PŠ
Valgomosios bulvės	451	K-A-L-PŠ
Ankstyvosios bulvės	452	K-A-L-PŠ
Bulvės	453	K-A-L-PŠ
Krakmolinės bulvės	454	K-A-L-PŠ
AG Kukurūzai		
Kukurūzų žaliai masei atsėlis	195	K-A-L-PŠ
Kukurūzai grūdams	201	K-A-L-PŠ
Kukurūzai pašarams	203	K-A-L-PŠ
Kukurūzų mišinys	276	K-A-L-PŠ
AG Aliejiniai augalai		
Žieminiai rapsai	301	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Vasariniai rapsai	302	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Žieminiai rapsukai	303	K-A-L-I-S-U-PŠ-IL
Vasariniai rapsukai	304	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Aliejiniai linai	305	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Aguonos aliejaus gamybai	306	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Saulėgrąžos aliejaus gamybai	307	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Garstyčios (rudosios/baltosios)	308	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Sojų pupelės aliejaus gamybai	309	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Ridikai aliejaus gamybai	310	K-A-L-S-U-PŠ-IL
Kiti aliejiniai augalai	311	K-A-L-S-U-PŠ-IL

Draudžiamos augalų rūšys DRD (ARDRD 20)		
Sutrumpinimai Kruša (K), audra (A), liūtis (L), iššalimas (I), stichinė sausra (S), ilgalaikis lietus (IL), šalna (pavasarinė šalna) (PŠ), ugnis (U)		
Augalų grupė (AG)/Augalų rūšis (AR)	AR-	Draudžiamos rizikos
AG Runkeliai		
Cukriniai runkeliai	401	K-A-L-PŠ
Pašariniai runkeliai/pašarinės morkos	402	K-A-L-PŠ
Kaliaropės pašarui	403	K-A-L-PŠ
Trūkažolė inulino gavimui	930	K-A-L-PŠ
AG Spec. energetiniai ir pašariniai augalai		
Sudanžolė	128	K-A-L
Žolės/prieskoniai	140	K-A-L
Pašariniai lapiniai kopūstai	150	K-A-L
Greitai augantys medėjantys augalai	159	K-A-L
Drambliažolės	160	K-A-L
Geltonžiedžiai legestai	161	K-A-L
Kiti termiškaai apdorojami energetiniai augalai	230	K-A-L
Kiti energetiniai augalai biokorui gamybai	231	K-A-L
Kiti energetiniai augalai biodujų gamybai	232	K-A-L
AG Sėklos		
Morkų sėklos (pašarinių morkų)	370	K
Pašarinių runkelių sėklos	371	K
Vienanarės žolės sėklų gavimui	372	K
Pašarinės žolės sėklų gavimui	373	K

§ 5 Pasėlių pateikimo draudimui terminai

Pranešimą apie pasėlių plotus būtina pateikti draudimui kuo anksčiau. Pranešimą apie žieminių javų ir žieminių aliejinių augalų (žiemkenčių) pasėlių plotus būtina pateikti draudimui vėliausiai iki sėjos metų lapkričio 15-os dienos. Pranešimą apie visų kitų augalų rūšių (vasaruojaus) pasėlių plotus reikia pateikti draudimui vėliausiai iki derliaus metų gegužės 31-os dienos.

§ 6 Atsakomybė pagal preliminarią hektaro vertę**1. Laikotarpis**

- Draudimo apsauga pagal preliminarią hektaro vertę (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 22, preliminari hektaro vertė) prasideda, jeigu nesutarta kitaip, kartu su atitinkama draudimo atsakomybės pradžia, pagal Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 3 Nr. 1 iki Nr. 5, ir baigiasi prasidėjus atsakomybei pagal pranešimą apie pasėlių plotus (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 20 Nr. 6).
- Kitu atveju draudimo apsauga, pagal preliminarią hektaro vertę, baigiasi: žieminiams augalams, jeigu pranešimas apie pasėlių plotus nebuvo pateiktas iki sėjos metų lapkričio 15-tos dienos, vėliausiai sulig sėjos metų gruodžio 3-ios dienos pabaiga; visoms kitoms augalų rūšims, jeigu pranešimas apie pasėlių plotus nebuvo pateiktas iki derliaus metų gegužės 31-os dienos, vėliausiai sulig derliaus metų birželio 3-ios dienos pabaiga.

2. Preliminari hektaro vertė žieminiams augalams

Preliminari hektaro vertė žieminiams augalams (žieminiams aliejiniams augalams ir žieminiams javams, plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4) apskaičiuojama taip:

Jeigu praėjusių metų žieminių augalų bendra draudimo suma yra didesnė negu įskaitinių sėjos metų pagal pranešimą apie pasėlių plotus gauta bendra žieminių augalų draudimo suma arba jeigu abi bendrosios draudimo sumos yra vienodos, preliminari draudimo suma žieminiams augalams priklauso nuo paskutiniame pranešime apie žieminių augalų pasėlių plotus nurodytos sklypo hektaro vertės; jeigu abiejų bendrųjų žieminių augalų draudimo sumų palyginimas parodo, kad praeitų metų žieminių augalų draudimo suma yra mažesnė negu įskaitinių metų, preliminari hektaro vertė, kiekvienam žieminiams augalais apšėtam sklypui, bus apskaičiuojama pagal šią formulę:

Bendroji praeitų metų žieminių augalų draudimo suma dalinama iš įskaitinių metų bendrosios žieminių augalų draudimo sumos; dalmens vertė dauginama iš įskaitinių metų pranešime apie žieminių augalų pasėlių plotus atskiram sklypui nurodytos draudimo sumos.

3. Preliminari hektaro vertė vasariniams augalams

Preliminari hektaro vertė vasariniams augalams (plg. Specialiųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4) apskaičiuojama taip:

Jeigu praėjusių metų vasarinių augalų bendra draudimo suma yra didesnė negu įskaitinių sėjos metų pagal pranešimą apie pasėlių plotus gauta bendra vasarinių augalų draudimo suma arba jeigu abi bendrosios draudimo sumos yra vienodos, preliminari draudimo suma vasariniams augalams priklauso nuo paskutiniame pranešime apie vasarinių augalų pasėlių plotus nurodytos sklypo hektaro vertės; jeigu abiejų bendrųjų vasarinių augalų draudimo sumų palyginimas parodo, kad praeitų metų vasarinių augalų draudimo suma yra mažesnė negu įskaitinių metų, preliminari hektaro vertė, kiekvienam vasariniams augalams apšėtam sklypui, bus apskaičiuojama pagal šią formulę:

Bendroji praeitų metų vasarinių augalų draudimo suma dalinama iš įskaitinių metų bendrosios vasarinių augalų draudimo sumos; dalmens vertė dauginama iš įskaitinių metų pranešime apie vasarinių augalų pasėlių plotus atskiram sklypui nurodytos draudimo sumos.

4. Preliminari hektaro vertė pirmaisiais metais

Pirmaisiais draudimo metais preliminari hektaro vertė žieminiams augalams apskaičiuojama pagal šio paragrafo Nr. 2, o vasariniams augalams – pagal šio paragrafo Nr. 3, tačiau vietoj praeitų metų draudimo sumos imama bendroji draudimo suma, paaiškėjanti, atitinkamai žieminiams ar vasariniams augalams, iš paraiškos sudaryti draudimo sutartį (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 12 Nr. 4).

Jeigu paraiškoje sudaryti draudimo sutartį nenustatyta preliminari hektaro vertė nei žieminiams, nei vasariniams augalams ir jeigu dėl tos priežasties pagal paraišką sudaryti draudimo sutartį negali būti nustatyta ir bendra draudimo suma žieminiams ar vasariniams augalams, draudėjas turi pateikti specialią paraišką draudimui dėl draudiko atsakomybės pagal preliminarią draudimo vertę (taip vadinama paraiška dėl draudiko atsakomybės pagal preliminarią draudimo vertę) ir, šioje paraiškoje žieminiams ar vasariniams augalams, nurodyti atitinkamą bendrą draudimo sumą ir atitinkamą bendrą plotą, kadangi kitaip pagal preliminarią hektaro vertę nebus draudiko atsakomybės.

§ 7 Žalų BBCH kodas

Nuorodos šiose sąlygose į vegetacijos tarpsnių pavadinimus „BBCH“ remiasi bendru mono- ir dikotilinių augalų fenologinių augimo tarpsnių kodavimu, atliktu bendradarbiaujant Vokietijos Federacinės Respublikos (VFR) federacinei biologinei žemės ir miškų ūkio įstaigai, VFR federacinei rūšių tarnybai ir VFR agrarinės industrijos asociacijai bei kitoms institucijoms.

§ 8 Franšizės taisyklės (SB20)

1. Franšizų apžvalga

- Sąlyginė franšizė
- Besąlyginė franšizė
- Didžiausias žalos atlyginimas
- Franšizė nedidelius plotus apėmusių žalų atvejais

2. Bendrosios taisyklės

Franšizės, tokios kaip sąlyginė ir besąlyginė franšizė, ar didžiausias žalos atlyginimas, kai tik nustatomas derliaus nuostolis, siejama su nustatytu bendru nuostolių dydžiu.

Visoms žaloms, kuriose nustatomas fiksuotas žalos atlyginimo dydis (žr. BDRDS § 5 Nr. 2), šiame paragrafe aprašytos franšizų taisyklės ir § 14 Nr. 3 taisyklės yra netaikomos.

Franšizų taisyklės taikomos kiekvieno pažeisto žemės sklypo ar jo dalies nustatytam nuostolių dydžiui.

Jei viename žemės sklype yra keletas vienos ar keletos augalų rūšių pasėlių, tai franšizų taisyklės taikomos atskiram pasėliui.

Jei kiekvienai žalai nustatomas atskiras nuostolių dydis, tai franšizų taisyklės taikomos tam atskiram nuostolių dydžiui, jei nustatomas bendras žalos dydis, tai franšizų taisyklės taikomos bendram žalos nuostolių dydžiui. Bendru žalos nuostolių dydžiu laikomas žalos dydis, kai krušos draudimo atveju įvyksta keletas draudiminių atvejų ir nustatomas bendras krušos rizikos nuostolių dydis. Daugelio rizikų draudimo atveju bendras žalos nuostolių dydis nustatomas, kai viename draudimo pakete įvyksta keletas vienos apdraustos rizikos draudiminių atvejų arba keletas skirtingų rizikų draudiminių atvejų.

Jei apdraustai augalų rūšiai taikoma besąlyginė franšizė ir yra nustatytas didžiausias žalos atlyginimas, tai pirmiausiai taikoma besąlyginė franšizė, o tada didžiausias žalos atlyginimo dydis. Didžiausias žalos atlyginimo dydis yra didžiausias galimas procentinis nuostolių dydis apdraustam derliaus nuostolių dydžiui. Besąlyginė franšizė ir didžiausias žalos atlyginimo dydis apskaičiuojamas galutinio žalų vertinimo metu nustatytus nuostolių dydžius.

3. Sąlyginė franšizė

Draudėjas pats atsako už nuostolius, kurie nesiekia susitarto procentinio nuostolių dydžio.

4. Besąlyginė franšizė

Draudėjas prisiima nuo kiekvienos žalos dydžio procentinių punktų nustatytą draudimo sumos dalį. Iš bendro žalos nuostolių dydžio atimami procentiniai punktai.

5. Didžiausias žalos atlyginimas

Už apdraustą žalą atlyginama ne didesnė negu sutartyje numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas). Sekantys kitų žalų nuostolių skaičiavimai mažinami šia procentine draudimo sumos dalimi.

6. Franšizė nedidelius plotus apėmusių žalų atvejais

Jeigu iššalimo žalos (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4 Nr. 2), liūtis arba audros sukeltos žalos (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4 Nr. 1.c), apima tik sklypo dalis, ir jeigu šios dalys kartu paėmus mažesnės nei 8 % bendro to sklypo ploto, ir nesudaro daugiau nei 5 ha to sklypo ploto, nuostolius dengia pats draudėjas.

Franšizų apžvalga

Jeigu nesusitarta kitaip, galioja šios franšizės:

	Draudžiama rizika	Sąlyginė franšizė	Besąlyginė franšizė	Didžiausias žalos atlyginimas
Visos augalų grupės	Kruša	8%	–	100%
	Audra	8%	–	100%
	Liūtis	8%	–	100%
	Ilgalaikis lietus	Bendras žalos atlyginimo dydis (SDRDS § 9 Nr. 6)		
	Iššalimas	Bendras žalos atlyginimo dydis (SDRDS § 9 Nr. 1-2)		
	Šalna (Pavasarinė šalna)	8%	–	100%
	Ugnis	8%	–	80%
	Stichinė sausra	Bendras žalos atlyginimo dydis (SDRDS § 9 Nr. 5)		
Išimty:			–	
AG Bulvės	Kruša, audra, liūtis, šalna (Pavasarinė šalna)	8%	–	80%
AG Sėklos	Kruša	8%	–	80%

§ 9 Fiksuotas žalos atlyginimo dydis ir draudimo įmokos grąžinimas (EP 12)

1. Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis „15%“ (BŽAS 15):

Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis vienam hektarui pagal Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 Nr. 2.a), jeigu nesutarta kitaip - krušos, audros ir liūtis žalos atveju žieminiams augalams iki krūmijimosi pabaigos (makrostadija 29 pagal BBCH), o vasariniams augalams iki sudygimo (makrostadija 09 pagal BBCH), bei iššalimo žalos atveju, Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 4 Nr. 2 prasme, sudaro 15 % nuo žalos nukentėjusio sklypo ar jo dalies draudimo sumos.

2. Padidintas fiksuotas žalos atlyginimo dydis „20%“ (PŽAD 20) ir „25%“ (PŽAD 25):

Bendras fiksuotas žalos atlyginimo dydis gali būti padidintas 20% arba 25% kiekvienai draudimo sutarčiai, taikant priemoną draudimo įmokai.

3. Draudimo įmokos grąžinimas

- Jei iki derliaus metų gegužės 1 d. atsirado perarimo būtinybė ir draudėjas apie tai pranešė draudikui arba draudikas nustatė perarimo būtinybę, draudėjui gali būti grąžinama dalis draudimo įmokos. Draudimo įmokos grąžinimas, jei nesusitarta kitaip, draudimo paketams su apdrausta stichinės sausros rizika sudaro 40%, o be stichinės sausros – 20% draudimo įmokos perartam žemės sklypui ar jo daliai.
- Jeigu perarimos tik sklypo dalys arba, jeigu draudikas konstatuoja šią būtinybę ir, jeigu šie ploteliai kartu paėmus mažesni nei 8% bendro to sklypo ploto ir nesudaro 5 ha sklypo ploto, draudimo įmokos dalis negrąžinama.

4. Bendrasis žalos atlyginimo dydis javų išgulimo atveju

Javų išgulimas kaip liūtis ir audros rizikų pasekmė (Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 1 Nr. 3.2, Nr. 3.3), pagal Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 Nr. 2.b) kompensuojamas fiksuotu dydžiu:

žalų atvejais nuo „Žydėjimo pradžios“ (BBCH 60) iki augimo tarpsnio „Vaškinės brandos“ pabaigos išmokama bendroji žalos atlyginimo suma – 15% nuo žalos nukentėjusio sklypo ar sklypo dalies draudimo sumos. §14 Nr. 3 esančios besąlyginės franšizės nuostatos netaikomos.

5. Bendrasis žalos atlyginimo dydis stichinės sausros atveju

Už patirtą žalą dėl stichinės sausros žalos atlyginimo dydis apskaičiuojamas

pagal tris draudimo išmokos klases:

- jei derliaus nuostolio dydis yra tarp 30 % ir 66 %, išmokama 20 % fiksuota žalos atlyginimo suma,
  - jei nuostolio dydis tarp 67 % iki 84 %, išmokama 40 % fiksuota žalos atlyginimo suma
  - nuostolių dydžiui viršijus 85 %, išmokama 60% fiksuota žalos atlyginimo suma nuo pažeisto pasėlių sklypo draudimo sumos.
- Draudėjas už nuostolius, nesiekiančius 30 % nuostolių dydžio, atsako pats.
- 6. Bendrasis žalos atlyginimo dydis ilgalaikio lietaus atveju**
- Jeigu nesutarta kitaip, kiekvienam apdraustų pasėlių sklypui, atskirai pagal draudimo objektus ar derlius, už patirtą žalą atlyginama ne daugiau nei sutartyje numatyta procentinė draudimo sumos dalis (didžiausias žalos atlyginimas). Draudimo suma yra laikoma apdraustos rizikos ar įvykio nustatymo dieną esanti draudimo suma.
  - Žalos atlyginimo dydis išmokamas nepriklausomai nuo iš tikrųjų patirtos žalos dydžio ir nepaisant didesnės žalos įrodymo. Žalos atlyginimas įvyksta išmokant apskaičiuotas pinigines sumas už patirtas žalas.
  - Žalos atlyginimo dydis ribojamas iki 10 % pažeisto pasėlių sklypo draudimo sumos.
  - Įvykus draudiminiam įvykiui keletą kartų vieno vegetacijos periodo metu, maksimaliai išmokama 10% nuo draudimo sumos.

§ 10 Pavyzdiniai laukeliai

Jeigu subrendusių augalų derlius turi būti nuimamas prieš žalos įvertinimą, draudėjas atitinkamo sklypo galuose ir viduryje privalo palikti kvadrato formos laukelius su nenuimtu derliumi. Kiekvienas pavyzdinis laukelis turi užimti mažiausiai 100 kvadratinių metrų plotą. Jeigu pasėlių plotas mažesnis nei 50 arų, atitinkamai reikia palikti mažesnius laukelius.

§ 11 Vėlesnis hektaro vertės sumažinimas

Hektaro vertės sumažinimas po pranešimo apie pasėlių plotus pateikimo, visoms augalų rūšims leidžiamas iki derliaus metų birželio 15-os dienos.

§ 12 Papildomas draudimas "Bulvės Plus" draudžiant bulves

Draudikas suteikia bulvėms, jei toks papildomas draudimas sudaromas, pagal sudarytą draudimo sutartį papildomai prie kiekybinių derliaus praradimų taip pat ir kokybinių derliaus nuostolių atlyginimą (plg. Bendrųjų daugelio rizikų draudimo sąlygų § 5 Nr. 1.a), jeigu kiekybiniai derliaus praradimai buvo sąlygoti vienos ar daugiau apdraustų rizikų - krušos, liūtės arba audros. Tokiu atveju – išskyrus didesnes žalas- kokybiniai praradimai, padidėjusios rūšiavimo išlaidos ir kitos papildomos išlaidos apdraudžiamos fiksuotu žala nuostolio dydžio padidiniu pasirinktinai 30% ar 50 % kiekybinių derliaus nuostolių. Šiuo atveju bendra atlyginama suma (kiekybinių ir kokybinių nuostolių dydis) ribojama iki 80 % nukentėjusio sklypo draudimo sumos.

§ 13 Ekologiniai pasėliai

Ekologiškai auginami augalai, išskyrus pluoštinius augalus, draudžiami nuo krušos, liūtės ir audros. Ekologiškai auginami pluoštiniai augalai draudžiami tik nuo krušos. Ekologinių augalų draudimo įmokai taikoma 15 % priemoka.

§ 14 Draudimo įmokos nustatymo nuostatos

1. Žalų nebuvimo klasės (ŽNKO7)

Kiekviena draudimo sutartis priskiriama tam tikrai žalų nebuvimo klasei (SF-kategorija). Iš žalų nebuvimo klasės seka mokėtinos draudimo įmokos procentinė vertė.

Žalų nebuvimo klasės B00 procentinė vertė yra 100 %. Žalų nebuvimo klasė M rodo, kad žalų buvo ir todėl reikia papildomai mokėti, o B rodo, kad žalų buvo mažai arba visai nebuvo. Atskiros žalų nebuvimo klasės su atitinkamomis procentinėmis vertėmis seka iš žalų nebuvimo klasių lentelės. Žalų nebuvimo klasės keičiasi priklausomai nuo draudimo sutarties galiojimo metu įvykusį žalų.

Po kiekvienų metų, kuriais nebuvo žalų pakyla žalų nebuvimo viena klase B žalų nebuvimo srityje aukštyr ar atitinkamai krenta žalų nebuvimo klasė M žalų nebuvimo klasės srityje po to einančių draudiminių metų žalų nebuvimo klasės lentelės pagrindu.

Žalų nebuvimo klasės B žalų nebuvimo klasės srityje kilimas ar M žalų nebuvimo klasės srityje kritimas nutraukiamas, jeigudraudimo metais nebuvo pasėta draudimo sutarties augalų grupė.

nebuvo klasių lentelė		Žalingumo sritis		
		S 1	S 2	S 3
ŽN-klasė	Procentinė vertė	iki 5%	6% iki 25%	nuo 26%
M 10	150 %	M 10	M 10	M 10
M 09	145 %	M 10	M 10	M 10
M 08	140 %	M 10	M 10	M 10
M 07	135 %	M 10	M 10	M 10
M 06	130 %	M 09	M 10	M 10
M 05	125 %	M 08	M 09	M 10
M 04	120 %	M 07	M 08	M 10
M 03	115 %	M 06	M 07	M 09
M 02	110 %	M 05	M 06	M 08
M 01	105 %	M 04	M 05	M 07
B 00	100 %	M 03	M 04	M 06
B 01	100 %	M 03	M 04	M 06
B 02	100 %	M 03	M 04	M 06
B 03	100 %	M 03	M 04	M 06
B 04	100 %	M 03	M 04	M 06
B 05	100 %	M 02	M 03	M 05
B 06	100 %	M 02	M 03	M 05
B 07	100 %	M 02	M 03	M 05
B 08	100 %	M 02	M 03	M 05
B 09	100 %	M 02	M 03	M 05
B 10	100 %	B 00	M 02	M 04
B 11	100 %	B 00	M 02	M 04
B 12	100 %	B 00	M 02	M 04
B 13	100 %	B 00	M 02	M 04
B 14	100 %	B 00	M 02	M 04
B 15	100 %	B 00	M 02	M 04
B 16	100 %	B 00	M 02	M 04
B 17	100 %	B 00	M 02	M 04
B 18	100 %	B 00	M 02	M 04
B 19	100 %	B 00	M 02	M 04
B 20	100 %	B 00	M 01	M 03

2. Žalų nebuvimo klasės pasikeitimas po nuostolių atlyginimo:

- Sumokėjus draudimo išmoką, draudimo sutartis, priklausomai nuo žalingumo koeficiento, priskiriama prie žalingumo sričių S1, S2 ar S3. Žalingumo koeficientas apskaičiuojamas kiekvieniems metams kaip santykis tarp bendros netto išmokėjimų pagal draudimo sutartį sumos ir bendros sutarties draudimo sumos. Taip apskaičiuotas koeficientas suapvalinamas iki sveikojo skaičiaus.
- Augalininkystės augalų draudimo sutartis, esant žalingumo koeficientui iki 5%, priskiriama prie žalingumo srities S1, esant žalingumo koeficientui iki 25%, priskiriama prie žalingumo srities S2, ir esant žalingumo koeficientui nuo 26%, priskiriama prie žalingumo srities S3.
- Sumokėjus draudimo išmoką ir priskyrus draudimo sutartį žalingumo sričiai, draudimo sutartis kitais metais pagal žalų nebuvimo klasių lentelę priskiriama prie tam tikros žalų nebuvimo klasės kategorijos.

3. Draudimo įmokos sumažinimas dėl besąlyginių franšizių (DJSBF)

Draudėjas prisiima tokią atsakomybę už žalas, įvykusias draudimo periodo metu visoms apdraustoms augalų grupių sutartims, nurodytoms bendrame draudimo liudijime, kokią pasirenka besąlyginę franšizę nuo apdraustų augalų grupių bendros draudimo sumos žemiau nurodytoje lentelėje ir tokiu atveju atitinkamai gauna draudimo įmokos sumažinimą.

Besąlyginė franšizė	Įmokos sumažinimas
1 %	10 %
3 %	25 %
5 %	35 %

4. Draudimo įmokos sumažinimas žalų išmokų už praeitus derliaus metus neturėjusiai sutarčiai (DJSŽINS)

Jei vienais draudimo metais sutarčiai nebuvo išmokėta draudimo išmoka, sekančiais draudimo metais tai augalų grupės draudimo sutarčiai suteikiama 10% nuolaida mokėtina draudimo įmokai.

§ 15 Nedraudžiamos žalos iššalimo atveju

- a) draudikas, jeigu kitaip nesusitarta, neatsako už pasėlio žalas, jeigu pasėlis prieš rudenio vegetacijos pabaigą nebuvo pasiekęs tam tikro išsivystymo tarpsnio ir nebuvo galima nustatyti pakankamo augalų skaičiaus m²:
  - 1) Žieminiai miežiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 230 augalų,
  - 2) Žieminiai rugiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 180 augalų,
  - 3) Žieminiai kvietrugiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 200 augalų,
  - 4) Žieminiai kviečiai – 3-jų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 250 augalų,
  - 5) Žieminiai rapsai – 8-ų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 30 augalų,
  - 6) Žieminiai rapsukai – 8-8ų lapelių išsivystymo tarpsnis ir mažiausiai 60 augalų.
- b) Draudikas turi teisę rudenį apžiūrėti apdraustus pasėlių plotus (vad. monitoringu). Jei pasėlio apžiūros metu nustatoma, kad pasėlio būklė neatitinka a) pastraipoje nustatytų rodiklių, draudikas gali atsisakyti drausti atskirus žemės sklypus ar jų dalis, grąžinant už juos sumokėtą draudimo įmoką. Šis prieš tai sakiniuose aprašytas metodas taikomas ir draudėjui pareiškus norą.
- c) Jei draudikas neatlieka monitoringo arba nepraneša apie planuojamą jo atlikimą, draudėjas privalo vėliausiai iki kiekvienų einamųjų metų gruodžio mėn. 10 d. be atskiro prašymo pateikti pasėlių duomenis draudimui, neatitinkančius šio paragrafo punkte a) nurodytus parametrus. Jei draudikas po šio pranešimo ir toliau neatlieka monitoringo, tai pagal šio paragrafo punkto c) pirmąjį sakinį, draudimui pateikti pasėliai turi draudimo apsaugą.
- d) jei draudėjas nepranešė pasėlių, neatitinkančių šio paragrafo punkte a) nurodytus kriterijus pagal šio paragrafo c) pirmame sakinyje nurodytus terminus, einančių draudiminių metų pavasarį praneša iššalimo žalą, draudikas, turėdamas įrodymą apie šio paragrafo punkte a) nurodytų kriterijų neišpildymą – iššalusiems pasėliams - turi teisę už šią iššalimo žalą neišmokėti draudimo išmokos. Draudėjas neturi teisės reikalauti draudimo įmokos dalies grąžinimo už nepanaudotas rizikas.

§ 1	Papildomos draudimo sąlygos (PDS)
§ 2	Žemės ūkio produkcijos draudimas
§ 3	Žalos nustatymas
§ 4	Draudimo suma
§ 5	Vidutinė žemės ūkio produkcijos vertė

§ 1 Papildomos draudimo sąlygos (PDS)

Žemės ūkio produkcijos nuostolių draudimui (derliaus draudimui) galioja Bendrosios daugelio rizikų draudimo sąlygos (BDRDS) ir Specialiosios daugelio rizikų draudimo sąlygos (SDRDS) su šių Papildomų draudimo sąlygų papildymais ir nuostatomis.

§ 2 Žemės ūkio produkcijos draudimas

„Papildomų draudimo sąlygų (PDS)“ pagrindas yra „Pasėlių ir augalų draudimo“ taisyklės, kai augalų ir pasėlių draudimo įmokos dalies kompensavimas vykdomas pagal 2016 m. gegužės 25 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymą 3D-327, kuriuo tvirtinamos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Rizikos valdymas“ veiklos srities „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“, susijusios su pasėlių ir augalų draudimo įmokų kompensavimu, įgyvendinimo taisyklės (toliau – KPP Taisyklės). Pagal šias KPP Taisykles, remiantis programos priemone „Rizikos valdymas“ kompensuojama augalų ir pasėlių draudimo įmokos dalis aktyviam žemės ūkio veiklos subjektui, kuris draudžia savo produkciją nuo iššalimo ir/arba sausros rizikų.

§ 3 Žalos nustatymas

Augalų ir pasėlių draudimas remiasi prieš tai įvardintomis KPP Taisyklėmis.

Pvz.:

Numatomi padengti nuostoliai, kai dėl vieno iš meteorologinių reiškinių, t.y. iššalimo ir (arba) stichinės sausros, sunaikinama daugiau kaip 20 proc. ūkininko vidutinės metinės praėjusių trejų metų laikotarpio produkcijos. Aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto kiekvienos apdraustos produkcijos rūšies vidutinė metinė trejų metų produkcija apskaičiuojama pagal tos savivaldybės, kurioje yra registruotas aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto ūkis, Lietuvos statistikos departamento oficialiai skelbiamą vidutinį metinį praėjusių trejų metų produkcijos rūšies derlingumą tonomis iš hektaro.

Pasėliai ir augalai, už kurių draudimą prašoma paramos, turi būti auginami Lietuvos Respublikos teritorijoje. Stichinės sausros ir iššalimo kriterijai apibrėžti įvardintose KPP taisyklėse su nuorodomis į atitinkamus įsakymus. Draudimo išmoka gali būti išmokama, kai išpildomi visi apdraustų rizikų „stichinės sausros“ ir/arba „iššalimo“ kriterijai, nurodyti Lietuvos Respublikos įsakymuose.

§ 4 Draudimo suma

Apdraustų augalų draudimo vertė apskaičiuojama kiekvienai augalų rūšiai pagal kiekvienos augalų rūšies pasėlio plotui pasirinktą hektaro vertę.

§ 5 Vidutinė žemės ūkio produkcijos vertė

Draudėjas turi pateikti duomenis apie kiekvienos augalų rūšies produkciją: 20 proc. vidutinės produkcijos vertės tonomis hektarui (t/ha) savivaldybėje, kurioje yra registruotas aktyvaus žemės ūkio veiklos subjekto ūkis.

